Ազգ
Azg
armenian daily

29 ՄԱՐՏ 1996. ՈՒՐԲԱԹ # 59 (1065)

Հայկական միացյալ ֆոնդի 81-րդ թռիչքը 1 մլն դոլլարի օգնություն է բերում

Միացյալ հայկական ֆոնդի (UAF) տնօրեն Հարութ Սասունյանը տեղեկացնում է Լոս Անջելեսից, որ ֆոնդի 81-րդ մարդասիրական օդային թռիչքը տեղի կունենա կիրակի օրը, մարտի 31-ին: Այդ օդանավով Հայաստան կբերվի ավելի քան 1 միլիոն դոլլար արժողությամբ մարդասիրական օգնություն՝ մեծավ մասամբ դեղորայք, բժշկական սարքավորումներ, ինչպես նաեւ համակարգիչներ ու կենսական այլ միջոցներ:

Օդանավով երեւան կհասնի 250 հազար դոլլար արժողությամբ 4256 սրվակ դեղնախտի (Hepatitis B) դեմ պատվաստուկներ, որոնք ֆոնդը ուղարկում է ՀՀ առողջապահության նախարար Արա Բաբլոյանի ցեսատ խնդրանքով:

Անցնող 6 տարիներին Հայկական միացյալ ֆոնդը Հայաստան է առաքել 130 միլիոն դոլլար արժողությամբ մարդասիրական օգնություն, ներառյալ 21 միլիոն դոլլարի քերմավառելիք:

Հիշեցնենք, որ ֆոնդին մաս են կազմում Հայկական բարեգործական ընդհանուր միությունը, Հայկական համագումարը, Հայկական նպաստամատույց ընկերակցությունը, Հայ ավետարանական եկեղեցին, Հայ եկեղեցու առաջնորդարանը (Ս. էջմիածին), Հայ եկեղեցու Ամերիկայի ազգային հավաքը եւ Քըրք Քրքորյանի «Լինսի» հիմնարկությունը:

ՄՈՍԿՎԱ

Սելեզնյովը կարեւորում է ԱՊՀ-ի եւ Ռուսաստանի միջնորդությունն ու գնահատական տալիս

ԼՈՒՍԻՆԵ ՂԱՐԻԲՅԱՆ
Մեր հատուկ թղթակից
Մոսկվա, 28 մարտ

Այսօր Մոսկվայում ավարտվեցին Լեռնային Ղարաբաղի խնդրի շուրջ եռակողմ բանակցությունները եւ սկսվեցին Մինսկի խմբի հերթական խորհրդակցությունները, որոնք կավարտվեն վաղը: Ինչպես մեզ հայտնեց Հայաստանի արտգործնախարարի տեղակալ Վարդան Օսկանյանը, ոչ մի առանձնական առումով չի բնդունվել եւ համաձայնությունները կրել են աշխատանքային բնույթ: Հավանական է, այդ պատճառով էր նաեւ, որ մեզ հետ ունեցած զրույցում Պետդումայի նախագահ Գենադի Սելեզնյովի տված գնահատականները կրում էին ընդհանուր բնույթ: Մասնավորապես նա հայտնեց, որ շատ գոհ է, որ Ղարաբաղում պահպանվում է խաղաղություն եւ հանգիստ, չի հնչում արյուն եւ կողմերը չեն կռվում: «Ես կարծում եմ, որ որքան լայն լինի այդ հակամարտության խաղաղ կարգավորման մեջ ընդգրկված գործնական միջնորդների շրջանակը, իրավական տեսակետից այնքան արագ կկողմնորոշվենք: Պատասխանելով մեր այն հարցին, թե չի՞ կարծում արդյոք նա, որ ավելի մեծ թվով միջնորդների ընդգրկումը կդժվարացնի խնդրի լուծումը, իսկ մյուս կողմից մի կողմ կթողնի Ռուսաստանի միջնորդական առանձնությունը, Գենադի Սելեզնյովն ասաց. «Հայաստանի եւ Ադրբեջանի գործն է՝ որոշել, թե ո՞վ հանդես կգա որպես միջնորդ, որոնք ոչինչ է այնուամենայնիվ գնահատեն, որ հենց ԱՊՀ միջխորհրդարանական վեհաժողովին հաջողվեց կանգնեցնել Ղարաբաղի պատերազմը: Ինձ թվում է, որ այդ բանակցություններին ակտիվ միջնորդ եւ մասնակից կարող են լինել ԱՊՀ-ն եւ, անկասկած, Ռուսաստանը»:

Մեկնաբանելով ադրբեջանական «Գյունեյ» թերթին տված իր հարցազրույցի նկատմամբ Հայաստանի նախագահի արձագանքը, Գենադի Սելեզնյովն ասաց. «Դա շատ գեղեցիկ չէ եւ ոչ վայել նախագահին: Ի՞նչ նախագահներ են հիմա... որոնք ամեն ինչ անում են հենվելով շշուկների եւ բամբասանքի վրա: Ես շատ կխարգեի այն նախագահին, որն ինձ կզանգեր եւ կասեր՝ Գենադի Նիկոլաեւիչ, պատմեք ինձ, խնդրեմ, ինչպես է իրականում դա եղել, այլապես ինչ-որ տեղ ծնգոց են լսում եւ իրենց համար քաղաքական դիվիդենտներ են հավաքում»:

ՇՐՋԱՆ

Ռուսաստանը միջոցներ չունի, որ վերացնի մահապատիժը

ՄՈՍԿՎԱ, 27 ՄԱՐՏ, ՆՏ-DPA: Չորեքշաբթի օրը ներքին գործերի նախարարի առաջին տեղակալ Վլադիմիր Կոլեսնիկովը ասել է, որ մահապատժի վերացումը, որը Ռուսաստանի՝ Եվրախորհրդի անդամ դառնալու պայման է, անարդյունավետ կլինի Ռուսաստանի համար: Դրա համար Ռուսաստանը միջոցներ չունի: Փոխնախարարը նշել է, որ դա չի նշանակի Ռուսաստանում հանցագործության ճանակի նվազումը, եւ որ Ռուսաստանը նման որոշում իրականացնելու տնտեսական պայմաններ չունի: Դրա համար Ռուսաստանից կպահանջվի 500 միլիարդ ռուբլի (100 մլն դոլլար): Ռուսաստանը հունվար ամսին ընդունվել է Եվրախորհուրդ այն պայմանով, որ երեք տարվա ընթացքում կվերացնի մահապատիժը: Խորհուրդը նաեւ խնդրել է, որ Ռուսաստանը անմիջապես արգելի մահապատիժների իրականացումը: Կոլեսնիկովը, ցույց տալով, որ ծանր հանցանքների (ինչպիսիք են բազմակի սպանությունները եւ պատվիրված սպանությունները) թիվն աճում է, ասել է, որ մահապատժի վերացումը ոչ թե պահանջվում է, այլ պարզապես «խորհուրդ է տրվում» Եվրախորհրդի կողմից: Այս ամիս ավելի վաղ նախագահ Բորիս Ելցինը ասել էր, որ Ռուսաստանը պատրաստ չէ ո՛չ վերացնել մահապատիժը, ո՛չ էլ բանտերի եւ աշխատանքային ճամբարների հսկողությունը փոխանցել ներքին գործերի նախարարությունից արդարադատության նախարարության վրա: Ավելի ուշ Եվրախորհուրդը անհանգստություն է հայտնել այն բանի կապակցությամբ, որ Ռուսաստանում, այդ կազմակերպությանը միանալուց ի վեր, շարունակվում են մահապատժի իրականացումները: Ըստ Կոլեսնիկի կողմի տվյալների, անցած երեք տարիների ընթացքում Ռուսաստանում մահվան են դատապարտվել 53 մարդ, եւ 69500 մարդ բանտում են գտնվում կանխամտածված սպանության համար, որից 28165-ը դատապարտվել են անցյալ տարի:

Թուրքական F-5A կործանիչը ջախջախվեց

ԱՆԿԱՐԱ, 28 ՄԱՐՏ, ՆՏ-AFP: Թուրքական օդային ուժերին պատկանող F-5A մի կործանիչ չորեքշաբթի օրը աղետի է ենթարկվել կենտրոնական Էսքիշեհիր գավառում, նրա երկու օդաչուները զոհվել են: Ինքնաթիռը պայթել է Էսքիշեհիրի բազայից օդ բարձրանալուց քիչ հետո: Վերջին երեք օրվա ընթացքում սա երկրորդ կործանված ինքնաթիռն է: Նախորդ ինքնաթիռը՝ F-4E Ֆանտոմ կործանիչը նույնպես փորձնական թռիչքի ժամանակ երեքշաբթի օրը գետնին էր զարկվել արեւմտյան Աֆյոն գավառում, սակայն նրա երկու օդաչուներին հաջողվել է փրկվել պարաշյուտներով:

Տաջիկստանում 29-րդ լրագրողը սպանվեց

ԴՈՒՇԱՆԲԵ, 28 ՄԱՐՏ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Տաջիկստանում Ռուսաստանի հանրային հեռուստատեսության (ՌՀՀ) թղթակից Վիկտոր Նիկուլինը այսօր ցերեկը անհայտ անձանց կողմից սպանվել է Դուշանբեի կենտրոնում գտնվող ՌՀՀ-ի թղթակցական կետի շենքին: Վիկտոր Նիկուլինը դարձավ Տաջիկստանում քաղաքացիական պատերազմի սկզբից ի վեր զոհված 29-րդ լրագրողը:

Արամ Ա-ն կոչ է արել կուսակցություններին միավորվել հանուն Հայաստանի պետականության եւ Ղարաբաղի

ԱՆԹԻԼԻԱՍ, 28 ՄԱՐՏ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Համաձայն «Աստարեզ» թերթի հաղորդման, երկուշաբթի օրը Մեծի Տանն Կիլիկիո կաթողիկոս Արամ Ա-ն հրավիրել էր հայկական երեք ավանդական քաղաքական կուսակցությունների բարձրաստիճան ներկայացուցիչներին Անթիլիասի հոգեւոր ճեմարան՝ քննարկելու հայերին հետաքրքրող հարցեր:

Հանդիպման ժամանակ Արամ Ա-ն Հայ Յեղափոխական Դաշնակցության, Հայ Դեմոկրատական Լիգայի (այսպես էր բնագրում – խմբ.) եւ Սոցիալ-Դեմոկրատական Հնչակյան կուսակցությունների ներկայացուցիչներին ասել է, որ հայկական պետության հզորացումը եւ համերաշխությունը Լեռնային Ղարաբաղի ազատագրական պայքարին առաջնահերթ կարեւորություն ունեն, եւ դրան կարելի է հասնել միայն Հայաստանի եւ Սփյուռքի, ինչպես նաեւ էջմիածնի եւ Կիլիկիո Աթոռների սերտ համագործակցության շնորհիվ:

Կաթողիկոսն ընդգծել է այդ երեք կուսակցությունների դերը հայ իրականության մեջ եւ կոչ է արել վերոհիշյալ նպատակներին հասնել միմյանց հետ երկխոսության, փոխադարձ համաձայնության եւ համագործակցության միջոցով: Այլ հարցերի քննարկման ժամանակ հատուկ ընդգծվեց ապրիլի 24-ը համազգային ծեսով հիշատակելու հարցը: Երեք կուսակցությունները որոշեցին ավելի ուշ վերսկսել բանակցությունները:

Չեչնիա. Ռուսական ուժերը շարունակում են «մաքրել» գյուղերը

28 ՄԱՐՏ», «ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ»: Ռուսական ուժերը Չեչնիայի հարավարեւմտյան հատվածում հինգշաբթի օրը շարունակել են հարձակումներն ընդդեմ չեչեն անջատողականների: Ռուսական հրետանին եւ ուղղաթիռները հարձակվում են իրականացրել Գրոզնիից հարավ գտնվող Գոյսկոյե գյուղի վրա: Ռուսաստանի պաշտպանության նախարարության հաղորդման համաձայն, ռուսական ուժերը վերջին 24 ժամվա ընթացքում շարունակել են հարձակումներն ընդդեմ չեչենական հենակետ Բամուտի եւ նրա հարեւանությամբ գտնվող Օրեխովո եւ Ստարի Աչխոյ գյուղերի վրա: Սպանվածների ու վիրավորների մասին ոչ մի հաղորդագրություն չկա: Պաշտպանության նախարարությունը հաղորդում է նաեւ, թե ռուսական ուժերը շրջափակման մեջ են առել 2 գյուղ Հարավային Չեչնիայում եւ սկսել են հարավարեւմտյան եւս 3 բնակավայրերի՝ պաշարումը: Իսկ Չեչնիայի մոսկվամետ կառավարությունը շարունակում է հանրապետության այլ շրջանների գյուղերի հետ հաշտության գործարքներ կնքելու քաղաքականությունը: Ջոխար Դուդաեւը Չեչնիայի անջատողականների հեռուստակայանով չորեքշաբթի օրը ելույթ ունենալով, մեղադրել է խաղաղության անցյալ գործարքներ կնքելու փաստը: Նրա խոսքերով, ստորագրված թղթերը ռուսներն օգտագործում են որպես պատրվակ այդ գյուղերի վրա հարձակումներ սկսելու համար: Ըստ կնքվող անցյալ համաձայնագրերի, ռուսները խոստանում են անվտանգություն այն գյուղերի համար, որոնք խոստանում են տալիս իրենց գյուղերից վտարել անջատողական մարտիկներին եւ համագործակցում են Չեչնիայի մոսկվամետ կառավարության հետ:

Երեւանի եւ Մոսկվայի բարեկամական կապերը կամրապնդվեն

ԵՐԵՎԱՆ, 28 ՄԱՐՏ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Մարտի 28-ին Երեւանի քաղաքապետ Վանո Սիրադեղյանի եւ Հայաստանում Ռուսաստանի արտակարգ եւ լիազոր դեսպան Անդրեյ Ուրնովի հանդիպման ընթացքում քննարկվել են Երեւանի եւ Մոսկվայի բարեկամական կապերն ամրապնդելու եւ զարգացնելու հարցերը: Քաղաքապետարանի լրատվության բաժնից տեղեկացրեցին, որ Մոսկվայի քաղաքապետ Յուրի Լուժկովը Երեւանի քաղաքապետ Վանո Սիրադեղյանին պաշտոնական հրավեր է ուղարկել՝ մասնակցելու ապրիլի 1-5-ը Մոսկվայում կայանալիք աշխարհի խոշոր քաղաքների անվտանգության հիմնախնդիրներին նվիրված կոնֆերանսին:

«Հայաստոմէներգոյին» կփոխարինի «Հայկական ատոմային էլեկտրակայան»-ը

ԵՐԵՎԱՆ, 28 ՄԱՐՏ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Հայկական ատոմակայանի շահագործման հարցերի կարգավորման նպատակով ՀՀ կառավարության որոշմամբ լուծարվել է ՀՀ էներգետիկայի նախարարության ՀԱԷԿ-ի շահագործման վարչությունը («Հայատոմէներգո»): Սահմանվել է, որ ատոմակայանի շահագործումը ապահովելու է ՀՀ էներգետիկայի նախարարության «Հայկական ատոմային էլեկտրակայան» փակ բաժնետիրական ընկերությունը:

40 կազմակերպություն գրանցման է սպասում

ՀՀ արդարադատության նախարարությունում կուտակված են նոր հասարակական, հասարակական-քաղաքական կազմակերպությունների 40-ից ավելի դիմումներ, որոնց գրանցման եւ հաստատման մեխանիզմը ժամկետը թեեւ վաղուց լրացել է, սակայն անհայտ պատճառներով հետաձգվում է:

ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ 32

ԹԱՆԳԱՐԱՆ

Լուրերը Երեւանի պատմության թանգարանի խնդրի լուծման մասին չափազանցված են

Թանգարանի վաճառքը մեկ միլիոնանոց անօրինականություն է, ասում է Արշակ Սաղոյանը

ԼՈՒՍԻՆԵ ՂԱՐԻԲՅԱՆ

Երեկ ՀԳՄ դահլիճում Երեւանի պատմության թանգարանի կոլեկտիվի եւ մայրաքաղաքի հասարակայնության ներկայացուցիչների միջեւ կայացած հանդիպումից պարզվեց, որ լուրերը Երեւանի պատմության թանգարանի հարցի բարեհաջող լուծման մասին չափազանցված են: Թանգարանի աշխատակիցները տեղեկացրին, որ, հայտնվելով թանգարանային ֆոնդերի տեղափոխման անխուսափելիության առջեւ (ֆոնդերը այսպես թե այնպես, նույնիսկ՝ ոստիկանության միջամտությամբ, տեղափոխվելու էին թանգարանի առաջա «բնակավայրը»՝ Էահումյան դպրոցի նախկին մասնաշենք, որ վերջին տարում հաստկացված էր Սպանդարյան շրջգործկոմին), ընտրել էին չարյաց փոքրագույնը՝ մասնակցել թանգարանային արժեքների տեղափոխությանը՝ հնարավոր կորուստները նվազագույնի հասցնելու մտահոգությամբ, որ իշխանությունների կողմից որպես համաձայնություն էր ընկալվել: Առայժմ ընթացքի մեջ են թանգարանային ֆոնդերի գույքագրման-հաշվառման աշխատանքները, եւ թանգարանի 85 հազար ցուցանմուշներից ոչ մեկը դեռ չի հանձնվել նախկին դպրոցում:

Հանդիպմանը, որի նպատակն էր ստեղծված իրավիճակից թանգարանը դուրս բերելու ուղիների համատեղ որոնումը, հրավիրվել էին ստեղծագործական միությունների, հասարակական կազմակերպությունների, մշակույթի նախարարության, քաղաքապետարանի, նույնիսկ Միդլենդ-Արմենիա բանկի ներկայացուցիչներ, սակայն, ցավոք, դահլիճը չէր փայլում բազմամարդությամբ, թեեւ, այնուամենայնիվ, այստեղ էին մարդու իրավունքների պաշտպանության Երեւանի Հելսինկյան կոմիտեի (որ հանդիպման նախաձեռնողներից էր), մի շարք հասարակական կազմակերպությունների ներկայացուցիչներ, թանգարանագետներ, նախկին ԳԽ պատգամավորներ (ԱԺ պատգամավորներից ներկա էր միայն Արշակ Սաղոյանը):

Տես # էջ 6

digitised by A.R.A.R.@

ՀԴԿ նախագահ Արամ Սարգսյանը, բացելով նիստը, լրագրողներին հայտարարեց, որ համահայկական կոնգրեսի գումարման խնդիր նախաձեռնությունը դրսեւորվանց, եւ այդ նպատակով ստեղծված աշխատանքային խմբի գործունեությանը մասնակցում են Հայաստանի Ռամկավար ազատական, «Ազգային առաջադիմություն» եւ Կոմունիստական կուսակցությունները, Ազգային...

Պրն Սարգսյանը նշեց, որ հիշատակված կազմակերպությունների կողմից ստեղծված աշխատանքային խումբը արդեն երկու ամիս մշակում է այն հայտարարագրի նախագիծը, որի նախագիծը պետք է ներկայացվի համահայկական կոնգրեսի քննարկմանն ու ընդունմանը: «Այդ աշխատանքն այժմ էլ հեռու չէ, ընդգծեց պրն Սարգսյանը, որովհետեւ հիմնա-

բ. ապրիլի 4-ին, ժամը 14-ին, երգչախմբային ընկերության դահլիճում, եւ դրան կմասնակցեն ոչ միայն համագործակցող կազմակերպությունները, այլեւ ստեղծագործական միությունների, խոշոր մասնավոր կազմակերպությունների ներկայացուցիչներ: Ընդգծելով, որ ՀՀ ԱԳ փոխնախարար պրն Վարդան Օսկանյանը եւ ԼՂՀ Հայաստանի ներկայացուցչա-

ԱՐՑԱԽՅԱՆ ՀԻՄՆԱՀԱՐՑ

Համահայկական կոնգրեսի հրավիրման աշխատանքն ընթացքի մեջ

Մարտի 28-ին Հայաստանի դեմոկրատական կուսակցության կենտրոնական գրասենյակում տեղի ունեցավ արցախյան հիմնահարցի նկատմամբ ամբողջ հայ ժողովրդի միասնական տեսակետը մշակելու եւ աշխարհին ի լուր հայտարարելու նպատակով համահայկական կոնգրեսի գումարման խնդրով զբաղվող աշխատանքային խմբի հերթական նիստը, որին հրավիրված էին նաեւ մամուլի եւ զանգվածային լրատվության միջոցների ներկայացուցիչները:

յին ժողովրդավարական միությունը, «Սահմանադրական իրավունք» միությունը, Ազգային ինքնորոշում միավորումը, ԳԻԱՀՔՄ-ին, Հայ հեղափոխական դաշնակցությունը, «Արցախ-Հայաստան» հասարակական-քաղաքական կազմակերպությունը, «Զինվորի մայր» միությունը, «Պատերազմի պաշտպանության ֆոնդը», «Գրություն» բարեգործական հիմնադրամը, Հայաստանի կանանց հանրապետական խորհուրդը, «Հայ կին» դաշինքը, «Ադրբեջանահայության իրավունքների պաշտպանություն» կազմակերպությունը, «Զարթոնք-89», «Շահումյան-Գետաշեն» եւ Մարտակերտցիների միությունները, «Գարդման» հայրենակցական միությունը, Հայաստանի գրողների միությունը, «Հանուն մարդկային հասարակության կայուն զարգացման» ասոցիացիան, Հայաստանի ժուռնալիստների միությունը, «Ազգային միասնության դաշինք» եւ այլ կազմակերպություններ:

Նշվեց, որ աշխատանքային խմբի նիստերին մշտապես մասնակցում են ՀՀ արտաքին գործերի նախարարության եւ Հայաստանում ԼՂՀ ներկայացուցչության աշխատակիցները: Հատկանշական է նշել, որ Հայոց համազգային շարժումը, ինչպես այդ կազմակերպություններից դեռեւս ոչինչ արձագանք չի

կան հարցերում միասնական լինելով յուրաքանչյուր կազմակերպություն ունի արցախյան հիմնախնդրի կարգավորման իր դիրքորոշումները, իր նրբերանգները: Խնդիրը մեկ միասնական, բոլորի համար ընդունելի փաստաթղթի ստեղծումն է: Մեր նպատակն է, որ համահայկական կոնգրեսը միահամուռ կերպով ընդունի այնպիսի մի փաստաթուղթ, որն ի լուր աշխարհի պիտի հռչակի ողջ հայության կամքը»: Պրն Սարգսյանը ընդգծեց, որ հայտարարագրի կազմման հարցում բոլոր կազմակերպությունները համաձայնության են եկել երեք գլխավոր սկզբունքների շուրջ. 1. Արցախի հիմնահարցը համայն հայության կենսական խնդիրն է, չկա Արցախ առանց Հայաստանի, չկա Հայաստան առանց Արցախի. 2. Արցախը Ադրբեջանին ենթարկելու փորձերն անընդունելի են, հակաիրավական եւ անհեռանկար. 3. Միահամուռ կամքով հայ ժողովուրդը մինչեւ վերջ պաշտպան կկանգնի Լեռնային Ղարաբաղի հանրապետությանը: Լրագրողներին տեղեկացնելով, որ ստեղծվել է համահայկական կոնգրեսի հրավիրման հարցում համագործակցող կազմակերպությունների խորհուրդ, նշվեց, որ այդ խորհուրդը նպատակահարմար է գտել մինչեւ կոնգրեսի գումարումը անցկացնել միջանկյալ կոնֆերանս: Այն տեղի կունենա ս.

թյունը բարյացակամությամբ են վերաբերվում համահայկական կոնգրես գումարելու գաղափարին, ՀԴԿ նախագահը նշեց, որ ինքն արդեն պաշտոնապես հրավիրել է մասնակցել արտգործնախարար Վահան Փափազյանին խնդրելով մասնակցել առաջիկա կոնֆերանսին եւ հանդես գալ հաղորդումով: Կոնֆերանսը, ըստ նրա, պիտի ստեղծի կոնգրեսի հրավիրման կազմկոմիտե, սակայն պարզ է, որ առանց պետական աջակցության հնարավոր չի լինի այն անցկացնել պատշաճ մակարդակով, մասնավորապես սփյուռքահայ համայնքների ներկայացուցիչների մասնակցությունն ապահովելու առումով:

Կարեւորելով միջանկյալ կոնֆերանսի հրավիրման անհրաժեշտությունը, պրն Սարգսյանը նկատեց, որ դրա նպատակն է նաեւ մինչեւ ապրիլի 18-ին նախատեսված ԱՄՆ-Ռուսաստան բարձր մակարդակի հանդիպումը արդեն իսկ ցուցադրել առավելագույն Հայաստանի հասարակական-քաղաքական ուժերի միասնական դիրքորոշումը արցախյան հիմնախնդրում: Ինչ վերաբերում է համահայկական կոնգրեսին, ապա համագործակցող կազմակերպությունների խորհուրդը հույս ունի այն հրավիրել եւ անցկացնել մայիս ամսին, Երեւանում:

ՌԱՖԻԿ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

ՄԱԿ-Ի ԾՐԱԳԻՐ

Մարդու զարգացման ազգային զեկույցը կճշտի Հայաստանի օգնության կարոտ ոլորտները

«Ազգի» մարտի 21-ի համարում տեղեկացրել էինք մարդկային զարգացման ազգային զեկույցի մշակման աշխատանքների ընթացքին: Պատրաստված տարբերակը հղկելու համար փորձագետի իր օգնությունն է բերել Օքսֆորդի համալսարանի պրոֆեսոր, տնտեսագիտության, սոցիոլոգիայի եւ բնապահպանության մասնագետ Օման Նոմանը: Այդ կապակցությամբ երեկ ՄԱԿ-ի զարգացման ծրագրի գրասենյակում հրավիրված մամլո ասուլիսին պրն. Նոմանի հետ լրագրողների հարցերին պատասխանում էին նաեւ ազգային խորհրդատու Վիկտորյա Տեր-Նիկողոսյանը եւ ծրագրի օգնական Կարեն Պողոսյանը: Զրույցն, անշուշտ, ծավալվեց տնտեսական, սոցիալական, քաղաքական հիմնախնդիրների շուրջ: Գործազրկության կտրուկ աճը թե կառավարման համակարգի, թե արդյունաբերության մեջ (սեփականաշնորհման հետեւանքով), պրն. Նոմանի կարծիքով, կշարունակվի եւս երկու տարի: Կառավարության գործողությունները հիմնականում ուղղված կլինեն հետխորհրդային նոր տնտեսակարգի ստեղծմանը: Բարեփոխումները ծրագրվում է տանել արդյունաբերության լույս ճյուղերի զարգացման ուղղությամբ՝ զարդեղենի պատրաստում, էլեկտրոնային եւ կոմպյուտերային արտադրություններ, հանքային ներքին ռեսուրսների արտահանում: Դրան պետք է գումարել գյուղատնտեսական արտադրանքի աճը: Նախապատվության արժանացած այս ճյուղերի, ինչպես եւ մնացյալ արտադրության զարգացման համար, պետք է երկու տարվա ընթացքում ծավալվել փոքր եւ միջին բիզնեսին օժանդակող բանկային հզոր համակարգ: Այնպես որ, թեեւ Հայաստանն անցել է իր ամենածանր ժամանակները, առաջիկա երկու տարիներին եւս անհրաժեշտ կլինի սեղմել գոտիները եւ նոր գործազուրկներով համալրել շարքերը: Իհարկե, համալրման խնդիրը կապակցելի է այնքանով, որ դրա հետ աճում է արտագաղթողների թիվը:

Ամենաբարդ հակասությունը կրթական եւ առողջապահական համակարգում պետական հատկացումները կրճատելու եւ միաժամանակ այդ կառույցները վերականգնելու խնդրի մեջ է: Ինչպե՞ս պետք է կառավարությունը լուծի այս եւ սոցիալական հիմնախնդիրները՝ ունենալով շատ սուղ ռեսուրսներ: Ամենայն հավանականությամբ, նա պարտքեր է պարտավոր անել:

Զեկույցի քաղաքական իրավիճակի վերլուծության բաժնում արձանագրվում է, որ կա որոշ աստիճանի քաղաքական կայունություն: Սակայն զեկույցը կազմողները համարում են, որ կան երկու մտահոգող հանգամանքներ՝ ընդդիմության սահմանափակումները եւ իշխանության կենտրոնացումը:

Պրն. Նոմանի հետ զեկույցի վրա աշխատանքներն ավարտելուց հետո ապրիլին կտպագրվի անգլերեն տարբերակը, իսկ հայերեն տարբերակը կթարգմանվի եւ լույս կտեսնի հունիս-հուլիս ամիսներին: Մենք առիթ կունենանք այն ավելի մանրամասն քննության առնելու:

ԱՆՈՒՇ ԳԱԼՍՏՅԱՆ

Արամ Աբրահամյանի դիմումը ընդունվեց ի գիտություն

Երեկ տեղի ունեցավ Երեւանի մամուլի ակումբի վարչության հերթական նիստ, որում ի գիտություն ընդունվեց «Առավոտ» թերթի գլխավոր խմբագիր Արամ Աբրահամյանի հրաժարականի դիմումը, թե ինքը չի մասնակցելու լրագրողների հասարակական կազմակերպությունների աշխատանքներին: Ներկաները ընդամենը ընդունեցին վարչության անդամի թերթի միջոցով արված պաշտոնական դիմումը եւ հրաժարվեցին այլ մեկնաբանություններից: Ընթացիկ հարցերի քննարկումից հետո, վարչության անդամները լսեցին Երեւանի մամուլի ակումբի նախագահ Բորիս Նավասարդյանի հաղորդումն ԱՄՆ դեսպանությունից ակումբին տրված 12,5 հազար դոլլար գրանտի մասին: Որոշվեց, որ այն կօգտագործվի ակումբի տպագիր օրգանի հրատարակման համար անհրաժեշտ սարքավորումներ ձեռք բերելու համար:

Գյումրի. Վետերանները ոչ թե խնդրում, այլ պահանջում են

Պատերազմի, աշխատանքի եւ զինված ուժերի վետերանների Գյումրիի քաղաքային խորհրդի 4-րդ կոնֆերանսում մարտի 27-ին հնչեցին թեեւ ոչ նոր, բայց հիմնականում օրախնդիր հարցադրումներ, նույնքան բազմակողմ սուր շեշտերով: Դրանք վերաբերում էին հիմնականում երկու մեծ խնդրի՝ վետերանների պատմական ավանդի վերածին գնահատման կողմից եւ բարոյական ու սոցիալական պաշտպանվածության պետական ապահովում: Առաջինի ուղղությամբ կարեւոր քայլ համարվեց հաղթանակի օրվա ընդունումը որպես ՀՀ պետական տոն, նշվեց Գյումրիի ղեկավարների հիմնականում ուշադիր վերաբերմունքը վետերանների նկատմամբ, քաղաքի առողջապահության բաժնի դրական աշխատանքը իրենց արտոնյալ բուժսպասարկման, մասնավորապես անվճար դեղորայքային ապահովման հարցում: Բայց եւ դառնությամբ ու վիրավորանքով ասվեց, թե կան նաեւ պաշտոնյաներ, որոնք իրենց պատասխանում են իսկ ինչո՞ւ էիք կռվում, գնացեք այնտեղ, որտեղ կռվել եք, եւ նման արտահայտություններ...: Մինչդեռ, ինչպես նշվեց ելույթներից մեկում, այս կամ այլ հարցով դիմելիս իրենք պետք է պահանջեն, ոչ թե խնդրեն:

Կոնֆերանսում ընթերցվեց Շիրակի մարզպետ Արտուշ Գոմցյանի ուղերձը: Սոցիալական բազմաթիվ չլուծված հարցերից բացի (բնակարանային ապահովում, տրանսպորտային սպասարկում, մի շարք հարկերի ու վարձերի հարցում անվճարունակություն, ավանդների կորուստ եւ այլն), խոսվեց նաեւ այն դերի ու անելիքների մասին, որ պատերազմի, աշխատանքի եւ զինված ուժերի վետերաններն ունեն մեր նորաստեղծ պետականության ամրապնդման, երիտասարդ սերնդի դաստիարակության գործում:

Ելույթ ունենալով կոնֆերանսում, վետերանների հանրապետական խորհրդի նախագահի առաջին տեղակալ, պատմական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր Վիկտոր Մուրադյանը մասնավորապես տեղեկացրեց, թե խորհրդի կողմից Ազգային ժողով է ներկայացված վետերանների մասին օրենքի մի նախագիծ, որը խոստացել էին ընդունել առաջին եռամսյակում: Այն ընդունելու դեպքում, ըստ պրն Մուրադյանի, վետերանների պահանջների 90 տոկոսը կկատարվի:

ԳԵՂԱՄ ՄԿՐՏՉՅԱՆ

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակման 6 տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
ֆաքս 562941, AT&T (3742) 151065
e-mail INTERNET: azg2@arminco.com
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագրի տեղակալ
ՍԱՄՎԵԼ ՊԻԼԱՆԵԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրէն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / 562863
A STYLE համակարգչային ձեւաւորում / 581841
[illegible]
Apple Macintosh
համակարգչային շարուածք
«Ազգ» թերթի
Յօդուածը «Ազգին» պատկանում է
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

Դիլիջանի «Մեղեդի» մանկական առողջարանին պակասում է միայն մշտական հոսանքը

Դիլիջանի «Մեղեդի» տուբերկուլոզային մանկական առողջարանը գործունեությունը սկսել է դեռեւս 1951 թվականից: Այս տարի տնօրենությունը եւ երեխաները պատրաստվում են մեծ շուքով տոնելու առողջարանի 45-ամյակը: Այստեղ հանգստանում եւ բուժվում են տուբերկուլոզով հիվանդ ծնողների հետ շփում ունեցող, առաջնային կոմպլեքսով, լիմֆադենիտով, բրոնխադենիտով եւ տուբերկուլոզով հիվանդ երեխաները: Այսօր, ելնելով սոցիալական վատթար վիճակից, հաճախակի են դարձել ընտանեկան տուբերկուլոզի դեպքերը: Այդ առումով, կարեւորվում է այս եւ նմանատիպ առողջարանների դերը: Առողջ սերնդի պահպանման համար այստեղ կան հնարավորություններ: Բուժբաժնի վարիչ, մանկաբույժ Միրա Միրզոյանի զրույցից պարզ դարձավ, որ երեխաներն այստեղ ապահովված են հոգատարությամբ: Սննդակարգումն անվճար է: Ֆինանսական ծախսերի մի մասը հոգում է առողջապահության նախարարությունը, մի մասն էլ՝ հումանիտար կազմակերպությունները:

Աշխատանքի կազմակերպվածության մասին էր խոսում բազմազանին լավ կահավորված ատամնաբուժական կաբինետը, սպորտդահլիճը, որտեղ հաճախ են կազմակերպվում մրցույթներ, մանրէազերծման սենյակը, որն ունի դեղորայքի հարուստ պաշար: Իսկ ֆիզիոթերապիայի կաբինետը թեեւ հագեցած է անհրաժեշտ բուժսարքավորումներով, այնուամենայնիվ, հոսանքի բացակայության պատճառով չի աշխատում լիովին ծանրաբեռնվածությամբ: Ողջ կարողությամբ է աշխատում լաբորատորիան: Առողջապահու-

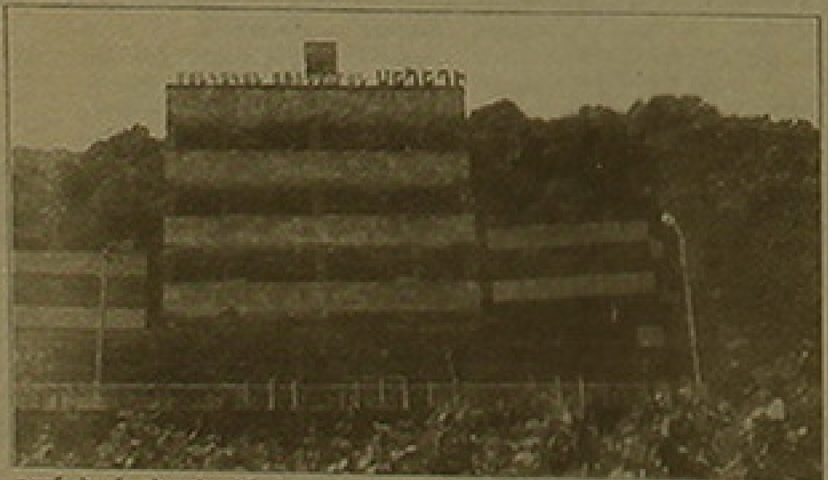

թյան համաշխարհային ծրագրի համաձայն, առաջիկայում կստեղծվի նաեւ ուրոլոգիական լաբորատորիա: Առողջարանն ունի նաեւ 100 տեղանոց կինոդահլիճ, փոքրիկ գրադարան, ընթերցասրահ: Առողջարանում բուժվող երեխաներն իրենց ուսումը շարունակում են առողջարանի ութամյա դպրոցում, որի տնօրենը գլխավոր բժիշկ Եվգենյա Հովհաննիսյանն է: Սովորում են հանրակրթական դպրոցի ծրագրով: Իսկ 5-7 տարեկանները սովորում են նախադպրոցական խմբում: Բավական լավ է կազմակերպվում նաեւ երեխաների առօրյան: Նրանց մտավոր եւ հոգեւոր զարգացման համար գործում են թատրոնի, նկարչության, երգի-պարի, ծաղկագործության խմբակներ: Կազմակերպվում են միջոցառումներ, ծնողի աշխատանքների ցուցահանդեսներ: Ամռան ամիսներին լինում են հոգեւոր դասընթացներ: Անցյալ տարի Վաշինգտոնի հայ եկեղեցու հովիվ Տեր Վրթանես Գալայճյանը երեխաներին: Օգնում է նաեւ Հայ եկեղեցու Գուգարաց թեմը: Երեխաներին բաժանվել են մանկական Աստվածաշունչ եւ հոգեւոր գրականություն:

Ամռան ամիսներին առողջարանը վերածվում է ճամբարի: Այստեղ հանգստանում են սահմանամերձ շրջանների, սոցիալապես անապահով ընտանիքների եւ առողջարանի տարածքում բնակվող երեխաները:

Այստեղ ամեն ինչ արվում է երեխաների առողջության վերականգնման, նրանց կարողությունների բացահայտման համար: Սակայն առողջարանը զուրկ է մշտական էներգամատակարարումից, որն իհարկե անդրադառնում է աշխատանքների կազմակերպման վրա:

ՆԵԼԼԻ ՄԻՆԱՍՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

ՏԵՂԱԿԱՆ

Սրբազան հայր, Ամերիկայի Արեւելյան թեմը ինտենսիվ ծրագրեր, միջոցառումներ է նախատեսել իրականացնելու 1996 թ. ժամանակահատվածում:

– Ծրագրերը եւ մասնակցությունները միշտ էլ կան ամերիկահայ մեր եկեղեցու շրջանակներում: Ինչպես գիտեք, Ամերիկայի Արեւելյան թեմը 1994 թ. հայտարարել էր ընտանիքի տարի, նախորդ տարին՝ Աստվածաշնչի, իսկ այս տարին հայտարարել ենք

«Ամերիկահայ երիտասարդները նույնպես պահանջում են, որ Հայ եկեղեցին դառնա մեկ վարչական ամբողջություն»

Հարցազրույց ԱՄՆ Արեւելյան թեմի առաջնորդ Խաժակ արք. Պարսամյանի հետ

երիտասարդության տարի:

Շատ դժվար է ամերիկյան խառնարանում հայ մնալ, պահել հայկական քրիստոնեական ոգին, ուստի մեր բոլոր ջանքերը նպատակաուղղված են հայապահպանության խնդրի շուրջ:

Ամերիկյան կառավարությունը տալիս է բոլոր հնարավորությունները, որպեսզի Հայաստանյայց եկեղեցին շարունակի իր առաքելությունը: Այս տարի մենք ծրագրել ենք մի շարք միջոցառումներ, ինչպես հիշարժան տարելիցների առիթով, այնպես էլ ողջակի համաժողովներ ու հանդիպումներ երիտասարդների հետ, հատկապես համալսարանական ուսումը ավարտած, արդեն իրենց ասպարեզի մեջ հաստատված եւ հաջողության հասած բժիշկներ, փաստաբաններ, գիտնականներ, գրողներ եւ այլ մտավորականներ:

Անում ենք հնարավորը, որպեսզի նրանք իրենց ջանքերը օգտագործեն Հայաստանի, հայրենիքի, Հայ եկեղեցու բարգավաճման համար: Այս տարվա ընթացքում կազմակերպել ենք մի շարք շրջանային ժողովներ: Հանդիպումների ընթացքում երիտասարդներին հնարավորություն է տրվում արտահայտելու իրենց մտքերը, գաղափարները, ըմբռնումները, օրինակ, Վեհափառ հայրապետի այցելության ժամանակ 6000 հայ երիտասարդների ուղարկեցին հարցումներ՝ գիր առնված տարբեր հարցերով: Բոլորը միաձայնորեն պատասխանել էին, որ Հայաստանյայց Առաքելական եկեղեցին վարչականորեն եւ կդառնա մեկ ամբողջություն, գլխավորությամբ Ամենայն հայոց վեհափառ հայրապետի: Ամերիկայի մեջ աճող հայ երիտասարդները ծանոթացել են եկեղեցու վարչական բաժանված անցանկալի վիճակից եւ կուզեին հայոց եկեղեցին տեսնել ամբողջական եւ մեկ, ինչպես մեր ազգն է մեկ եւ անբաժանելի: Առաջադրված դասախոսներից էր նաեւ, որ նրանք ցանկանում են տեսնել հայ ժողովրդի թե՛ աշխարհական եւ թե՛ հոգեւորական առաջնորդների բարոյական բարձրացումը: Նրանց փափագն է, որպեսզի այսօրվա հոգեւորականը լինի պատրաստված, գիտակից, հոգեւոր շնորհներով օժտված, որպեսզի կարողանա լավագույնս ծառայել հայ ժողովրդի հոգեւոր զարգացմանը, իսկ բարոյական ընկարագրով բարի օրինակ հանդիսանա ժողովրդի համար: Ամերիկայի մեջ ունենք Ս. Ներսես աստվածաբանական ճեմարանը: Անցնող երկու-երեք տարիների ընթացքում ես 8 երիտասարդ հոգեւորականներ ձեռնադրեցի, որոնք ունեն բարձրագույն կրթություն, ստացել մագիստրոսի աստվածաբանության տիտղոս եւ իրենց առաքելությունն են կատարում Հայոց եկեղեցու մեջ:

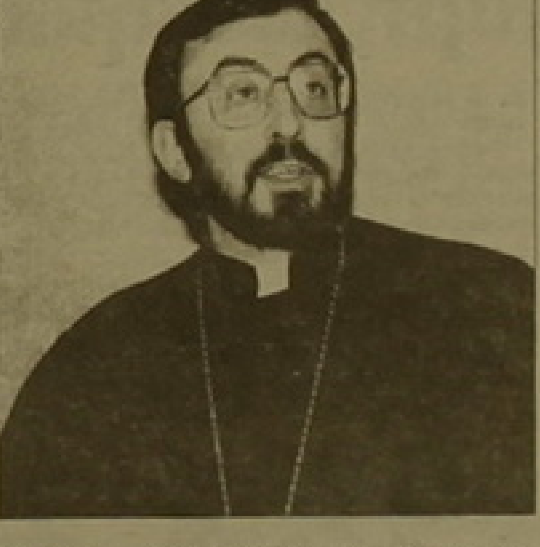

– Վեհափառ հայրապետը Ամերիկա կատարած այցելության ընթացքում հանդիպումների ժամանակ առիթ ունեցա՞վ Ղարաբաղի մասին խոսելու:

– Ամենաբարձր շրջանակներում նախագահ Քլինթոնից եւ ՄԱԿ-ի գլխավոր քարտուղար Բութրոս Ղալիից սկսած, վերջացրած կոնգրեսականներով, սենատորներով, կառավարականներով. Վեհափառ հայրապետը հանգամանորեն ներկայացրեց այդ խնդիրը: Կարեւորագույն հարցերի թվում Ղարաբաղի խնդիրը առաջիններից մեկն էր: Հայոց հայրապետը հանգամանորեն դասախոսությամբ վստահեցնում էր ամերիկյան հասարակությանը եւ ղեկավար անձանց, որ ղարաբաղյան խնդիրը միանգամայն արդար է, եւ ոչ մի ուժ իրավունք չունի ոտնահարել մարդկային իրավունքները:

– Հայաստանում այսօր Հայոց եկեղեցու կարեւոր խնդիրներից է քրիստոնեության 1700-ամյակի տոնակատարության ծրագիր մշակել ու իրականացնել: Սփյուռքում դասերը եւ պահանջները ուրիշ են: Ի՞նչ է անում այս ուղղությամբ Ձեր թեմը:

– 1700-ամյա քրիստոնեության տոնակատարությունը մեծ իրադարձություն պիտի լինի համաշխարհային ընդհանրական եկեղեցու համար: Մենք պիտի կարողանանք այս առիթը օգտագործել, որպեսզի արտասահմանի մեջ օտարազգիներին ծանոթացնենք հայ ժողովրդի դարավոր քրիստոնեական ավանդությունները եւ ստեղծագործական ոգին, ինչպես նաեւ այն դեպքը է ծառայի մեր ժողովրդի հոգեւոր վերազարթոնքին: Ես կմաղթեմ եւ կհուսամ, որ այդ տոնակատարությունը լինի մեր ազգի վերաչին մղման, հոգեւոր վերազարթոնքի դարաշրջան:

– Ինչպիսի՞ տպավորություններ ունեք Հայաստանի երիտասարդներից:

– Դժբախտաբար, իմ հանդիպումները Հայաստանի երիտասարդների հետ եղել են խիստ դասընթացային, քաղաքականացական հանդիպումների ժամանակ, մինչդեռ ես կցանկանայի մոտիկից ծանոթանալ, զրուցել, ունկնդիր լինել նրանց հոգսերին, ցավերին, մտահոգություն ընկերաջին այդպիսի կացության մեջ: Հույս ունեմ, որ մոտ ապագայում նման առիթ ինձ կընձեռվի: Մենք կազմակերպում ենք Հայաստան ենք բերում ամերիկահայ երիտասարդների ոչ որպես սոսկ զբոսաշրջիկների, այլ իբրեւ նրանք մոտիկից ծանոթանան հայրենիքին, ժողովրդի վարք ու բարքին: Այս տարի նույնպես նախատեսել ենք բերել 50 երիտասարդներ, մասնագիտությամբ բժիշկ, փաստաբան, որպեսզի նրանք շփվեն Հայաստանի համապատասխան մասնագետների հետ, գիտելիքների եւ փորձի փոխանակման նպատակով: Այս երեւույթը ավելի կնպաստի, որ սփյուռքի մեր երիտասարդները կապվեն հայրենիքի հետ եւ իրենց հայ զգան:

– Ի՞նչ կմաղթեիք մեր ժողովրդին:

– Մաղթանքս է, որ մեծ պահքի շրջանի 40 օրը լինի մեր ժողովրդի համար ինքնամփոփման շրջան: Հայացք ձգելով սրտի եւ հոգու խորքը, այնտեղ տեսնելու մեր սխալությունները, որից հետո կարողանանք շտկել, ձերբազատվել սխալություններից, ինչպես Ավետարանի մեջ «Անառակ որդու վերադարձի» գեղեցիկ առակի մեջ է, նույն խորությամբ հասկանանք, թե ինչ սխալներ ենք գործել, իբրեւ անձեր, անհատներ եւ վերադարձ կատարենք դեպի բարին: Մաքրությամբ եւ բարությամբ իբրեւ Ազգ եւ Եկեղեցի տոնախմբենք Քրիստոսի հարության տոնը, որը մեզանից յուրաքանչյուրի համար լինի հոգեկան հարություն, վերազարթոնքի տոն:

ՍԻԼՎԱ ՍՈՒՔԻԱՍՅԱՆ

ՊԱՏԱՍԽԱՆԻ ԻՐԱՎՈՒՆՔՈՎ

Վերջնական եզրակացությունը մնում է դատարանին

«Ազգի» 1996 թ. մարտի 15-ի «Զգույշ, դիմացդ մարդ է» հրապարակումից հետո խմբագրություն ներկայացավ Արարատի մարզի Արգավանդ գյուղի (նախկին Մասիսի շրջան) բնակիչ Վարուժան Մերոյանը անհամաձայնություն հայտնելով հրապարակման մեջ նշված փաստերին եւ նշելով, որ գյուղխորհրդի նախագահ Արշակ Մկրտչյանը թյուրիմացության մեջ է գցել մեզ: Ելնելով ՀՀ «Մամուլի մասին» օրենքի պահանջներից, մենք պրն Մերոյանին խոստացանք հրապարակել նրա պատասխանը: Օրերս ստացանք այդ պատասխանը, սակայն չափազանց ծավալուն լինելու պատճառով չենք կարող այն ամբողջովին տպագրել: Ներկայացնում ենք դրա համառոտ շարադրանքը:

Խմբագրությանը ներկայացրած նամակում պրն Մերոյանը կրկին հավաստում է «Հայաստանի կոմունիստ» թերթի մարտի 1-ի թիվ 8-ում գյուղխորհրդի նախագահ Արշակ Մկրտչյանի հասցեին իր առաջ քաշած բոլոր մեղադրանքների իրավացիությունը: Մասնավորապես այն փաստերի առթիվ, որոնք նշել էինք «Զգույշ, դիմացդ մարդ է» մեր հրապարակման մեջ, պրն Մերոյանը գրում է, որ իր եղբայրը՝ Խաչատուր Մերոյանը, 1990 թ. նոյեմբերի 14-ին գյուղխորհուրդ է ներկայացրել ոչ թե մեկ, այլ երկու դիմում, որոնցից երկրորդը վերաբերել է ծուխը առանձնացնելու հարցին եւ հենց դա էլ ոչնչացվել է: Նա իր ընտանիքով իրոք ապրում է մոր հետ, սակայն, ըստ «Գյուղացիական եւ գյուղացիական կոլեկտիվ տնտեսությունների մասին» օրենքի 7-րդ հոդվածի՝ իրավունք ունի ստանալու առանձին հողաբաժին:

Իբրեւ իր այն պնդման հաստատում, որ հողաբաժանումը Արշակ Մկրտչյանի կողմից կատարվել է կամայականորեն, պրն Մերոյանը խմբագրություն է ներկայացրել գյուղի հողաբաժանման հանձնաժողովի 11 անդամների ստորագրությամբ 1990 թ. օգոստոսի 16-ի թիվ 3 արձանագրությունը, որտեղ նշված է, որ ստացված 214 դիմումներից 143-ը պետք է բավարարվեն 800, 42-ը՝ 500 քառ. մետր տնամերձ հողամասով, 29-ի դիմումները մերժվել են: Այդ հաշվարկներով, ըստ պրն Մերոյանի, 19,4 հեկտար հողատարածքից ավելանում է 55-65 հողակտոր, որոնք նույնպես բաժանված են, սակայն արդեն առանց հողահատկացման հանձնաժողովի:

Վիճարկելով այն միտքը, թե 1990 թ. նոյեմբերի 10-ից հետո Արգավանդում այլեւս հող չի հատկացվել (իսկ դա մենք վերցրել էինք ՀՀ դատախազության 1994 թ. մարտի 1-ի ստուգումների դատական փաստաթղթից), նամակի հեղինակը ներկայացրել է շրջանում ՀՀ կառավարության լիազոր ներկայացուցիչ Արշակ Ստեփանյանի՝ իրեն ուղղված պատասխանի լուսապատճենը, ուր նշված է. «Ուսումնասիրություններով պարզվել է, որ իրոք Արգավանդ գյուղում 1990–92 թթ. ընթացքում տեղի են ունեցել հողահատկացումներ, որոնց ընթացքում կատարվել են խախտումներ: Այդ նպատակով ստեղծվել է հանձնաժողով, ուսումնասիրվել են նշված խախտումները, կազմվել է համապատասխան ակտ՝ նշելով խախտումները, այն ուղարկվել է իրավապահ մարմիններին, սակայն մինչեւ օրս դրանք չեն քննվել»:

Պրն Մերոյանն իր նամակում ընդգծում է, որ «Արգավանդում օժանդակ տնտեսություն գոյություն չունի»: «Ո՞րն է տնտեսության գործունեության հիմքը, գրում է նա, երբ հողի սակավության պատճառով սեփականաշնորհում չի կատարվել, եղածն էլ տնամերձ է տրվել, երբ չկա անասնապահություն, մեխանիզացիան ու ամբողջ ունեցվածքը փոխացվել է: Ինչպե՞ս կարող է տնտեսություն պահպանվել միայն «ղեկավարի» հաշվին, իսկ եթե այլ հաշիվներ էլ կան, ապա հանգիստ են եւ ինչ միջոցներից են վարձատրվում: Այդ «ղեկավարը» կարո՞ղ է հինգ տարիների գոյության ընթացքում կատարած որեւէ գործարքի վերաբերյալ օժանդակ տնտեսության շահույթով ու կնիքով որեւէ փաստաթուղթ ներկայացնել»:

Բերելով ՀԿԿ կենտկոմի եւ ՀԽՍՀ Մինիստրների խորհրդի 1983 թ. հոկտեմբերի 18-ի թիվ 644 որոշումը, որի 9-րդ կետի վկայակոչումով «Երեբունի» առեւտրաարդյունաբերական միավորման գլխավոր տնօրեն պրն Փայլակ Հայրապետյանը եւ արհկոմի նախագահ Ն. Սարգսյանը գրություններ են ներկայացրել իրենց աշխատակիցների, այդ թվում մեր հրապարակման մեջ հիշատակված Նախշուն Կարապետյանին, Համլիկ Գրիգորյանին եւ Ռուբեն Շախարյանին տնամերձ հողամասեր տրամադրելու խնդրանքով, պրն Մերոյանը պնդում է, որ հիշյալ որոշումը այդպիսի իրավունք չի տալիս: Նա կրկին հաստատում է, թե Նախշուն Կարապետյանը, Համլիկ Գրիգորյանը եւ Ռուբեն Շախարյանը «Երեբունի» միավորման աշխատակիցներ չեն, Համլիկ Գրիգորյանը իրոք կահույքի խանութի վարիչ է, իսկ Ռուբեն Շախարյանը՝ դեղատնտեսության աշխատակից: Այսինքն, ըստ պրն Մերոյանի, «Երեբունի» միավորման նշված ղեկավարները ներկայացրել են կեղծ փաստաթուղթ:

Խմբագրության կողմից. Հարգելով պրն Վարուժան Մերոյանի պատասխանի իրավունքը եւ տեղ հատկացնելով այս հրապարակմանը, հարկ ենք համարում մեր ընթերցողների ուշադրությունը կրկին հրավիրել այն բանի վրա, որ 1996 թ. մարտի 15-ի «Զգույշ, դիմացդ մարդ է» հրապարակման բոլոր տվյալները վերցվել են պաշտոնական մարմինների եւ պաշտոնատար անձանց կազմած փաստաթղթերից: Եթե դրանք պարունակում են իրականության աղավաղումներ եւ օրենքի խախտումներ, ինչպես պնդում է պրն Մերոյանը, ապա, բնականաբար, խմբագրությունը չի կարող ստանձնել դատաքննչական գործառույթներ եւ հաստատել կամ ժխտել այդպիսիք: Այդ իրավունքը սահմանադրորեն վերապահված է միմիայն դատարաններին: Ուստի «Ազգը» այս վեճի հրապարակայնությունն ապահովելով՝ իր խնդիրը համարում է սպառված եւ կրկին խորհուրդ է տալիս բանավիճող կողմերին իրենց իրավացիությունը ապացուցելու համար դիմել դատարան:

ՌՈՒԶԱՆ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

ԵՐԵՎԱՆ

Մտատանջ հումոր. Իմ հեռագիրը

Գիշերվա կեսին հեռախոսով հայտնեցին, որ Ռուսաստանում մահացել է բարեկամներիցս մեկը: Ինձ ասվին, որ շտապեմ մասնակցելու թաղմանը: Անպայման պետք է հասուցեի հանգուցյալի հանդեպ հարգանքի իմ տուրքը: Իսկ քաղաքը, ուր մահացել էր իմ ամենասիրելի բարեկամս, աշխարհի ծայրին էր՝ հեռո՜ւ-հեռավո՛ր: Չէի կարող մեկնել, ինքնաթիռը, գնացքը թանկություն: Գալ ու գնալը հազարների հարց էր: Քսան տարվա իմ թոշակը...

Բայց ես բարոյական իրավունք չունեի բարեկամիս հարազատների հետ չկիսելու նրանց վիշտը, որ իմ վիշտն էր նաեւ:

Որոշեցի հեռագրել:

Գնացի հեռագրատուն: Հեռագրի բլանկ խնդրեցի ու երկար մտածում էի՝ ինչպե՞ս գրեմ, ինչպիսի՞ բառերով, ինչպե՞ս արտահայտեմ սրտիս վիշտը, ափսոսանքը բարեկամիս հանդեպ, որին կյանքում շատ բանով էի պարտական:

Ի վերջո հեռագիրս ձեւակերպեցի այսպես. «Սրտի անհուն կսկիծով իմացա իմ շատ սիրելի, թանկագին, անմոռանալի Պետրոսի անժամանակ մահվան մասին, որ ցնցեց, տակնուվրա արեց իմ հոգին: Ափսո՜ս, հազար ափսո՜ս: Ցավս, վիշտս կրկնակի է, որ չպիտի կարողանամ ներկա լինել թաղմանը: Հանգամանքները չեն ներում: Ընդունեք իմ խորին ցավակցությունը: Պետրոսի հիշատակը հավիտյան վառ կմնա իմ երախտապարտ սրտում: Համբերությո՛ւն բոլորիդ: Համբուրեք Պետրոսի ազնիվ ճակատը: Վաղինակ»:

Գրեցի: Կարդացի գրածս: Զգացի, որ «անժամանակ» բառը անհարմար էր գալիս, հանկարծ ուրիշ բան չմտածեն... թեպետ ճիշտ էր, սուտ բան չկար: Պետրոսը հենց հիմա՞, կյանքի այս խառը, սուղ ժամանա՞կ պիտի մեռներ: Բայց որոշեցի՝ «անժամանակը» կջնջեմ, կգրեմ՝ «վաղաժամ»:

Հեռագրի մի նոր բլանկ խնդրեցի եւ հեռագիրս ձեւակերպեցի մի նոր խմբագրությամբ:

– Պիտի խնդրեմ, որ շտապ հաղորդեք, ասացի հեռագրավարուհի աղջկան:

Նա մատիտը արագ-արագ սահեցրեց ձեռագրիս վրայով, ինչ-որ հաշիվներ արեց թղթին, ասաց.

– 3685 դրամ:

Այսինքն՝ իմ երկու ամսվա թոշա՞կը: Ինձ թվաց, թե մեկը հանկարծ թիկունքիս հրեց: Հեռագրավարուհին երեւի կռահեց հայացքիս զարմանքը, ավելացրեց.

– Բառը 55 դրամ է:

Հետո խորհուրդ տվեց, որ ստորակետներ, վերջակետներ, բացականչական նշաններ չդնեմ, որ դրանք նույնպես նիշ են հաշվվում:

Ինչ որ է: Հեռագիրը պետք է տալ: Այո, հոգուս պարտքն էր բարեկամիս նկատմամբ հարգանքի իմ վերջին տուրքը տալու... Ու գրեցի: Այս անգամ առանց ստորակետի, վերջակետի, առանց բացականչական նշանի գրեցի. «Անհուն վշտով իմացա Պետրոսի մահը ափսոս հազար ափսոս ցավակցում եմ ցավում եմ որ թաղմանը չեմ կարող մասնակցել համբերություն բոլորիդ համբուրեք իմ թանկագին Պետրոսի ազնիվ ճակատը Վաղինակ»:

Հեռագրավարուհին նորից մատիտը սահեցրեց տողերիս վրա, թղթին հաշվումներ արեց, ասաց.

– 1375 դրամ:

«Այսինքն՝ մոտ իմ մեկ ամսվա թոշակը», մտովի հաշվեցի ես:

Հեռագրի մի նոր բլանկ խնդրեցի, գրեցի. «Ցավում եմ չեմ կարող գալ ցավակցում եմ Վաղինակ»:

– 385 դրամ, ասաց հեռագրի աղջիկը:

Ասած 385-ը հաշվեցի, բլանկը տվեցի: Բարեկամիս համար արածս առանձնապես մեծ զոհողություն չէր: Պետրոսը ինձ համար հազար միլիոններ արժեր... Բայց դե հեռագիրն էլ հեռագիր չէր: Հեռագրի մեջ ես չկայի: Իմ սիրտը չկար: Հոգի չկար: Մի խոսքով՝ ոսկոր՝ առանց մսի...

ՆՈՐԱՅՐ ՉԱՐՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

ԱՆԴՐԱԴԱՐՁ

«Արդյո՞ք մեր բուհերում կա՞ն «գրպանող» անող դասախոսներ»:

«...Սոցիոլոգները ծեծկռտուքի են եղել դասախոսների հարցմանը»: Չորս բուհերից ընտրել են յուրաքանչյուր դասախոս (հաշվարկով նրանց, ովքեր գրպանելու խիղճ ունեն) եւ նրանց բոլորին կանգնեցրել են ուղիղ գծի վրա: Այստեղ սոցիոլոգները մի պարզ խնդիր են առաջարկել. «Փողով քննություն կամ ստուգարք ընդունող դասախոսներին խնդրում ենք մեկ քայլ առաջ գալ»: Արդյունքը ցնցող է եղել ու անսպասելի: Ոչ ոք ոչ մի քայլ առաջ չի եկել:

«Այս յուրահատուկ էքսպերիմենտից հետո սոցիոլոգները մի եզրակացության են հանգել... Հայաստանի բուհական համակարգին ուղղակի խորթ է «փող» բառը»:

«Հայաստանի բուհական համակարգին ուղղված մեղադրանքները մտացածին են», Լրագիր, 15 դեկտեմբեր, 1995 թ. Ե.Է. Երիտասարդական ռեալիզ 11:

ռանող արդար պաշտոնի մոլեգնության հասավ: Արժանի են,- լսվեց այս ու այն կողմից: Արժանի են,- աղմկաչացան դասախոս (եւ դեռ անդրդվելի) լինելու անդաստիարակությունից յաձայողների «մեղիով» զրկվածները: Եւ հրեշանավորը խանդավառված նորից լիցքավորեց իր հրանոթը ավելի հուժկու արկերով:

Բենի հեղափոխության ինչ-ինչի՞ նման: Չարի արմատը հասնելու ինչ-ինչի՞ կողմնորոշում ու արշավանքին եռանդ: Ոչ մի սարքերակում: Ոչ մի վերլուծություն: Ոչ մի խոհ: Պարտականք եւ մուր: Պարտականք եւ մուր ամբոխի:

Եւ դրա հերթական նվաճումը կարելի է համարել վերը նշված հոդվածը, ուր մեղսակցություն-խորհրդածությունների հարթությունում է չտեսնված ու չլսված մի գիտափորձ, որից էլ տրամաբանական ինդուկցիային առնչեցուցիչ լավագույնքրեքրգյուշությամբ հետեւեցվում համընդհանուր եզրակացությունն ու ընդհանրացումը, կամ ավելի ճիշտ կլինի խորհրդային ժողովրդից կրկին վերածված էինք հայ ազգի, երբ աշխարհի մեր մասում մեր պետությունն ու իշխանությունն էինք հիմնում, երբ ազգային ինքնագիտակցությունը գերիշխում էր անցած անձնայինին, առաջին հարվածային ալիք եւ առաջին հարվածի բիրտ դառնալ մտավորականությունը, հիմնականում բուհականները: Խորհրդային ժամանակներում գիտությունն ու կրթությունը գնահատվում էին ըստ արժանվույն, եւ մտավորականի բարեկեցությունը չէր զիջում ոչ մի պաշտոնյայի: Ամենուր երաշխավորված ու պաշտպանված էր նրա թե՛ բարձր աշխատավարձը, թե՛ հարգը, թե՛ խաղաղացու իրավունքը: Ինչ էր պակասում նրան. ազգային իրավունք, ազգային ժողով, ազգային բանակ, իսկ միջազգային բանին ու մակարդակը ե՛ւ ունեւր, ե՛ւ խնդիր չէր:

Եվ ահա նա պայքարի ելավ հանուն դրանց կայացման՝ իր մանկան, զոհողությունների ու կորուստների գնով:

հարցի՝ թե ինչո՞ւ չգնալ երբուղային սախտով կամ մասնավոր այլընտրանքներով: Մինչեւ ե՞րբ տեղի դասախոսի խորհրդականական անարգանքը. նվաստացումն ու ահը իր իսկ մանկահասակ երեխաների հարցվող եւ չհարցվող հայացքի առաջ, երբ դավաճան հեռուստացույցի էկրանին հայտնվում են նրան արդեն անծանական բեռնատի դարձած ռեկլամները:

Այո, ճիշտ է նկատում հոդվածագիրը (եթե հավելի չմոռանենք հեգնանքը)՝ Հայաստանի բուհական համակարգին ուղղակի խորթ է «փող» բառը: Մնում էր ավելացնել միայն՝ նույնիսկ աշխատավարձի ձեւով:

Երկու տարի առաջ, երբ այդ խորթությունից խեղդված համալսարանականները դիմեցին իշխանություններին, եւ երբ արհամարհված դիմումը բողոքի վերածվեց, մեր լրատվության «արտացոլ» եւ «ազատ» միջոցները, խույս մեկ արած, մեղադրական ու դատախազական մի համոզվածություն տույց աշխատանքը, որ գրեթե զորանոցային պայմաններում նրանք անտրտունջ տարան Ղարաբաղի համալսարանի ընդունելության քննություններին, այն էլ իրենց արձակուրդի օրերին... Ասենք դա ի՞նչ մի արտառոց բան է: Արդեն քանի տարի բոլոր դասախոսներն էլ զբաղված են բարեգործությամբ, քանի որ այն, ինչ ստանում են իրենց արածի դիմաց, շատ հեռու է աշխատավարձ կոչվելուց:

Իմաստ չունի շարունակել, ոմանց դա արդարանալու փորձ կարող է թվալ: Մինչդեռ սա անգամ արդարացնելու փորձ չի կարող լինել այն զարշելի երեւույթների, որոնք նաեւ բուհ ներթափանցեցին: Այո՛, հենց ներթափանցեցին՝ դրանցով արդեն հագեցած դրսից, միջավայրից, դրանք գոյածնող ու նորմ դարձրած իրականությունից, դրանք պայմանավորող ու խրախուսող կյանքից, պարտադրող դրվածքից: «Հրաշքների դաշտ» չհաղթանք, ասենք ուղղակի, միթե անհնար էր դա կանխատեսել (ու կանխել) որպես անմիջականորեն բխող տրամաբանական հետեւանք պետական այն քաղաքականության, որ տարվեց ու տարվում է բուհերի ու ընդհանրապես կրթական համակարգի նկատմամբ: Արդյոք կարելի էր այդպես անտեսել հասարակության մեջ իր դերն ու տեղը ունեցած (կարեւորության մասին անիմաստ է խոսել) մի ամբողջ խավի, ինչ է թե բաժանման կամ մեջ-մեջ անելիս մի պատառ ավել կտաժվի (իսկ նրանց մեջ համապատասխանության ուսոդիայով տառապողներին շեղերի խաչվելով ամբողջ տեսակի նման ներկայացնելով): Ինչ հող սա գլխին բուհը եւ դասախոսը, երբ այդքան շեփորվող ընդունելության քննությունների խմբական տերերը եւ նախարարությունը դեռեւս չհամարձակվելով հանձնաժողովներ կազմել փականագործներից, վարորդներից... ստիպված ցուցակները լցնում են դասախոսներով (իրենց կողմից վստահված ?, ստուգված ?, յուրային !): Իսկ հավաքագրվելու բախտություն ունեցան անգամ Քրիստոսի առաքյալներից ոմանք:

«... Մի խոսեցնիր, աստված սիրես...»

Մեծ երեւակայություն պետք չէ պատկերացնելու համար այն հրեշանավորի հրճվալից դեմքը, որն իր ահարկու զենքը բանեցնում է ծնծղուկների վրա, շատ ցեղին դաս տալով նրանց, այն բանի համար, որ, այսօրվա տերմիններով ասած, սեփականաշնորհված կամ ուղղակի շնորհված հացահատիկի ամբարներից փորձում էին մի-երկու հատիկ բոցնել: Գողությունը գողություն է՝ լինի մեծ, թե փոքր, եւ հանցանքը պետք է պատժվի: Հայտնի բան է: Այդ մասին երկու կարծիք լինել չի կարող: Կարող է լինել միայն պատժողի երկու տեսակ, որոնցից մեկին մենք պայմանականորեն հրեշանավոր կոչեցինք: Եւ մի քիչ մեղմելու համար նրա անսպառ ոգեւորությունը, թերեւս արժե անվեհեր այդ կործանիչին մի փոքրիկ իրական դեմք պատմել, հուսալով, որ մեծահոգաբար կներվի էքսպերիմենտներ հնարելու մեր անկարողությունը եւ դարավոր եզրահանգումների ընդհանրացման ու առավել եւս տեղին տեսական իրոնիայի մեր անընդունակությունը:

Գյուղական բակի գերանին նստած զրուցում էին երեք երեխա, որոնցից ամենաավագը (համենայն դեպս մարմնով ամենախոշորը) երեւի ինքնահաստատման կամ մանկական գերիշխանությունը ցուցադրելու նպատակով, սպառնաց ծեծել համեմատաբար կրտսերին: Վերջինս էլ ես չմնալով հայտարարեց, թե ինքն էլ Ալոյին (ամենափոքրիկին) կծեծի: Խեղճ Ալոյիկը մոլորված շուրջը նայելով եւ մարտահրավերի ավելի համար օբյեկտ չգտնելով, մռնչաց. «Ես էլ հավին կծեծեմ»:

Ինչ կա որ, սա էլ ինքնահաստատման, հեռուստասեղու ձեւ է: Բոլորին տրված չէ ուժին ընդդիմանալ, իսկ այս կերպ երբեմն կարելի է նույնիսկ համոզմամբ ուժին գիտական լեզվով ասած՝ օբյեկտի ներգործումով, կամ շախմատային լեզվով՝ շեղման կոմբինացիա ստանձնելով:

Եւ ահա հերթական հայ մամուլն ամբողջ վեց ամիս ինչեցնում է կաշառակերության «դարի գործը» ընդունելության քննություններին՝ դասախոսների վարկը եւ ընդհանրապես դասախոս երեւույթը հրանոթի բիրտ դարձած: Տոլական այդ արշավանքին, մեր մտավորականության բախտ համբավով մտահոգ հայ լրագրողների նկրտական ջանքերով, համբերատարության իրենց տուրքը տվեցին նաեւ զանգվածային տեղեկատվության ռուսական միջոցները «Նովոստի»-ն ծրագրում ազդարարելով ի լուր աշխարհի, որ հայ իրականության ու պատմության մեջ եղեռնից ու երկրաշարժից հետո արձանագրվել է մի նոր ֆենոմեն՝ կաշառքի եւ կաշառակերության փառքի աննախադեպ դրսեւորում, ի դեմս հանցավոր այն խավի, որ դասախոս է հորջորջվում: Հասարակական տրանսպորտում, հավաքույթներում, նույնիսկ նաեւ ՄԱԿ-ի գրասենյակներում ծայր առան զավեշտալի, չարացած ու դատապարտող զրույցներ, քննարկումներ, կոչեր, մեր նորաթուխ հայրենիքում բացառական երեւույթ սերմանողների դեմ խաչակրաց արշավ պատերազմի արդար պահանջով, չարիք հենց բնում խեղդելու վճռականությամբ: Մեղավորների ցուցակագրությունը, խմբային խառնվեցին անմեղների շփոթվածությունը, նվաստացուցիչ հավաստումները, հավաքական բանկումները՝ «հարայանի» կամ «դավաճ դասալու» մոտիվներով: Իսկ մողոխիզմի վե-

րատ՝ համեմատ կրախման հասարակություն՝ «Հայաստանի բուհական համակարգին ուղղակի խորթ է «փող» բառը»: Լայն ընդհանրացումներ անելու իր հավակնություն ծիրով հանդերձ, մեր անսպառ հրեշանավորը, անշուշտ, այնքան շրջահայաց է գտնվել, որ գիտափորձի մասնակից չի դարձրել եւ ուղիղ գծի վրա չի կանգնեցրել դատավորների, դատախազների, զինկոմների, օրգանի եւ պետական աշխատողների, մաքսային պաշտոնյաների, կառավարության անդամների... արդարացված համեստությունը տեսագործություն ցուցաբերելով իր եւ նույնման տողաբերի (ոգով ու ոճով) հոդվածի ճակատագրի նկատմամբ: Զնայած տարակուսելի է նրա ծայրահեղ զգուշավորությունը կապված երկու հանգամանքի հետ. հոդվածում առկա է մնում իր իսկ՝ հեղինակի տեղը գծի նկատմամբ, եւ որն ավելի անհասկանալի է, հարվածի ուղղությունը (ըստ օբյեկտի անվանմանության) այդքան բծախնդրորեն ընտրելով հանդերձ, հոդվածը անստորագիր, խմբագրականով հրապարակելը (թերեւս գուցե հենց դա է հոդվածի ու հեղինակի կարեւոր ու միակ արժանիք-մխիթարությունը, քանզի նման բառացիքությունով սակ չէր ստորագրի լրագրող կոչվելու կամ երբեւէ դառնալու հավակնող ոչ մի նախաձեռնական անգամ):

Ինչ արած, այդքան հասկանալի բան մի քիչ էլ զուգորդված լինի «ոչ այնքան հասկանալիով», ակամա դառնալով այն վերջին պղտոր կաթիլը, որ համբերության բաժակն է լցնում:

Անհիմաստ, ավելին, անբարո է կաշառքը, առավել եւս կաշառակեր դասախոսին արդարացնելու կամ պաշտպանելու որեւէ անգամ չգիտակցված, քողարկված փորձ: Յուրաքանչյուր առողջ մարդ ծեծնողի կմնա նման ինքնավարկաբեկումից: Բայց նույնքան անմխիթար ու անբնական է այդ մեղքերի համար խաչվելը (հազար մեղա), այն էլ ամբողջ մի խավի, որն իր անաղարտ ու ցավատանջ երկունքի գնով արել է ծնել ու, ափսոս, նաեւ քանի մի անառակ որդի: Հազիվ թե հոգեկան բնազդի արտահայտություն պակասի այն ընդվզումը, որ կառաջանա յուրաքանչյուր բարեպաշտ դասախոսի մեջ (իսկ այդպիսին, որքան էլ անսպասելի է, դեռ կան եւ շատ) վերը ներկայացվածի առթիվ, եւ ուղղակի պարզամիտ կլինի նրա հոգու այդ խռովքն ընկալել որպես բաժինս-յուսացածի դժգոհություն: Դա ընդամենը անձի հոգեբանական ու բարոյական տարրական հակազդեցություն է իր կոչման ու վարկի խեղաթյուրման եւ անարգանքի դեմ, իրեն, իր ամբողջ խավի հետ խավության նախազ, ժողովրդի խաղը խաղալու, բրածո մաքուր դարձնելու դեմ: Եւ ո՞ւմ ձեռքով:

Մարդկանց խոսքային հաղորդակցության դրոշմում հուզական ցնցումն առաջացնելու ամենահզոր միջոցը գույժն եւ հայհոյանքն են (ահա թե ինչու հոդվածն այդպես կարճ է ստացվել), որոնց պարագայում խոսքը բացակայում է խոսից թե՛ մեկ, թե՛ մյուս կողմից: Մինչդեռ, վեճը կոչվի չվերածվելու դեպքում ի հայտ կգային զավեշտի ծեծվածություններ, որոնք նույնքան զավեշտի պատմություն ունեն: Համբերություն ունեցանք մտածելու:

Ոչ շատ հեռու անցյալում, երբ

Դա մի ազնիվ ու վեհ խոյանք էր... ցավոք վիժի վրա:

Անկախության գործընթացն ավարտեցինք, սեփական պետության տեր դարձանք եւ անցանք սեփականաշնորհման գործընթացին: Ընթանում

մոտենալու ժամանակներին փոխարինելու եկան ավելի ըմբռնումով կամ անըմբռնելի մոտեցումների ժամանակները: Ինչ տվեց մեր պետությունը մեր մտավորականին, հասուց՞ած, երախտիքի տո՞ւր, գոնե առաջացի խոսո՞ւմ: Ոչինչ: Չթավորություն: Համախակտություն: Նվաստացում: Բարոյալքում: Օր-օրի խորհրդային ժամանակների վասակ իր վերարկուի նման մաշվող եւ իր կիսամաշ մարմնի նման հյուծվող մտավորականությունը հանկարծ հայտնվեց ոչ միայն խաղից, այլեւ խաղադաշտից դուրս վիճակում: Հոգեւոր սնունդ կոչվածը շատ սննդաստատակներից առաջ ընդհանրապես հանվեց հայկական մենյուից: Սեղմվեց ոչ միայն գիտությունը, այլեւ գիտնականների գործությունը Հայաստանում:

Պարզվեց, որ մեծ գործը զոհ է պահանջում եւ այդ մասնագետից արդեն իսկ կործանման եզրին հասցված մտավորականությունն է, այն, ինչ ստեղծվում է հարյուրամյակներում, բայց ոչնչացվում աղրիկյան (24) մի գիշերում: Ո՞վ է պատասխանատուն՝ կամ ո՞վ պատասխան կտա:

Եվ խեղդվողների հուսահատ ջղաձգություններում որոշները մեղք ունեցան ծեծ ազել շուրջը պարարտ եւ աղաստորեն լողացող ծնածներին կամ գրասանդալերին, դրանով իսկ շարժելով գրասեղանների եւ, ավելին շատ, ջուրը ներկված մնացորդների հույսով նավը ուղեկցող ձայների արդար զայրույթը:

Երիցս անիծյալ լինի թող ծեծը կաշառքի մեկնած դասախոսը, բայց ինչ մաղթել նրա հարգը, վասանն ու կյանքը դատապարտած չգիտեմ ում, որի նման պահվածքում ամենաանգետն այնով անգամ մեղսագործության մղող ակնարկ (եթե ոչ պահանջ) է նշմարվում: Ինչ երկնային մանանայի պես ԵՊՀ պրոֆեսորը, որն ամբողջ ամսվա աշխատանքի դիմաց վարձատրվում է 4200 դրամով: Հոգեկան, ֆիզիկական ի՞նչ ուժ է պահանջվում խեղճ դոցենտից, որը կանգնում համառորեն տոկալով սովորելով, ամեն տեսակ պատրվակներ է հնարում ի պատասխան պատահական հանդիպած իր ուսանողի հեր չհասկանալով տրվող

թյան հասած ամեն մի գրչակ իրեն վստահված իրավունք վերապահեց (եւ վերապահում է) բնութագրել, եւ ցանկացած բնութագիր, գնահատական տալ գիտության ու հոգու այն օջախին, որն իրեն ու իր կուռքերին է կրթել (թեեւ իր դեմքում մի քիչ բերանաղով), եւ որի կամարների տակ մարտիրոսվողների անհրական բլացող մախաման գնով դեռեւս պահպանված լուսեղեն ոգուց գեթ մի նշխար թե տարած լիներ իր հետ, իր պաշտած կուռքերի կարգին կդառնեւր (թեեւ դառնել է՝ կարծում էր): «Անտառ բերանը, ասում էր Նիցշեն, ամեն ծեծարտություն ասելու իրավունք չունի»: Այն էլ իր կարծեցյալ ճշմարտությունը:

Իր իսկ բնդամորթի ծխից կուրացած մեր հրեշանավորը այդպես էլ չտեսավ իրոք «ցնցող ու անսպասելի արդյունքը», զոհը այն կողմ քայլերը, որ արել եւ անում են ոչ մի «խիղճ», անգամ խիղճի-այլոց խրախուսանքի յարժանացած դասախոսները վերջին տարիներին: Անընդհատ եւ ամենուր անկման այս օրերին, աշխատանքային տարական հնարավորությունների ու միջոցների խորտ բացակայության պայմաններում համալսարանը ոչ միայն չգնաց յոլա գնալու ճանապարհով, այլեւ հիմնովին վերակառուցեց ուսումնական իր ամբողջ համակարգը: Դասախոսների եւ միայն ներքին ուժերով կազմվեցին ու կիրառության դրվեցին նոր ծրագրեր ու պլաններ բոլոր մասնագիտություններից ու առարկաներից, որոնց վրա տարված աշխատանքի ու արդյունքի ծավալին կարող էր մրցակցել թերեւս նրանց աղքատության եւ նրանց նկատմամբ անուշադրության ծավալը միայն:

Փառք ու պատիվ Ղարաբաղի համար իրենց կյանքը տված կամ վտանգված մեր մարտիկներին: Նրանք վեր են ամեն տեսակ բնմաջից: Բայց այն դեպքում, երբ մեկ բռնատեր կամ բռնատիրական կաղապար Ղարաբաղ առաքած մի մեծահարուստի անվանումը ու լուսանկարներով ողողվում է ամբողջ մամուլը, մի փոքրիկ անկյուն չի գտնվում թեկուզ հպանցիկ հիշատակելու ԵՊՀ դասախոսական անձնակազմի ոչ միայն անվճար, այլեւ պարտաճանաչ անհա-

Հայ իրականության մեջ նոր ֆենոմեն, իրոք ազգային աղետ եք ուզում տեսնել՝ հիրավի նայեք բուհին եւ դասախոսին: Տեսեք, թե հայրենասիրության կոչերով ու ցույցերով ռեկորդներ սահմանող մեր հայրենակիցները բանակից հեռու պահելու համար իրենց որդիներին ինչ անհաղթահարելի համառությամբ ու տենդով են (գրողի ծոցը միջոցները) պարտակում բուհերում: Արդեն նկատենք, թե գիր ու կրթություն պաշտած մեր ժողովրդի ներկայացուցիչները ինչ աննահանջ ճիգերով եւ ինչպիսի քայլերի, զոհողությունների, ծանրությունների ու նսեմացումների են պատրաստ, միայն թե երեխայից չպահանջվի սովորել, աշխատել, գիտելիք ձեռք բերել: Ձեր մաշկի վրա զգալով զգացեք բարոյական, հոգեբանական... այն ահռելի ճնշումը, ամեն տեսակ ու մակարդակով միջնորդությունների, միջամտությունների այն տարափը, որ նստում է ամեն մի դասախոսի ուսերին յուրաքանչյուր քննաշրջանի ժամանակ: Ողբալով կարդացեք այն հայացքները, որ հառվում են «լավությունը» կամ «բարեխոսությունը» մերժած դասախոսին. դրա համար մեծ գրագիտություն պետք չէ, հաճախ ուղղակի բարձրաձայն է ասվում՝ «հիմար է», կամ համոզված չլինելու դեպքում՝ «գուցե ի՞նչ էր»: Իսկ այդպիսի հայացքներով, դեմքերով, մեզանում այսօր չինական պատի կրկնօրինակը կարելի է կառուցել նույն չափերով ու պնդությամբ:

Փորձեք, (թե ունեք այդպիսի քաջություն) քանդել այդ պատը, սիրելի մեր հրեշանավոր, դրա քարերի, փլատակների տակ թաղելով նաեւ չարաբաստիկ «պատմեքներին», մի քար էլ, անշուշտ, մեր «ցեխ տվողին» պահելով: Օգնեք (եթե դա է ձեր նպատակը) պատից այս կողմ ու պատի դեմ առաջակից անհավասար, անզեն, լոկ բաց ճակատով իր կռիվը տվող (իսկ գոյության կռիվն արդեն տանուլ տված) «հիմար» դատապարտվածներին. գոնե դեմարկագծով մի ուղիղ գիծ էլ այստեղ քաշելով: Թե չէ ավելի քան հեշտ է բնդամորթով կրակել ծնծղուկների վրա, այն էլ մեծ պատի աշտարակից:

ԱՇՈՏ ՎԱՐԴԱՆՅԱՆ,
Երեւանի
պետհամալսարանի դոցենտ

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

միջազգային

Հակառակ ընդհանուր առմամբ ամերիկյան քաղաքական կյանքին ամերիկահայերի մասնակցության աճին, քիչ փաստեր կան ներկա նախագահական ընտրարշավի հանդեպ նրանց ցուցաբերած ակտիվության մասին: Մինչ սենատոր Բոբ Դոուլն արդեն վայելում է իր Հանրապետական կուսակցության պատգամավորների բացարձակ պաշտպանությունը եւ նախագահ Բիլ Քլինթոնն էլ Դեմոկրատական կուսակցության կողմից առաջադրված միակ թեկնածուն է, ամերիկահայերը մեկ-երկու-վում եւ որոշեում Ալիս Քեչիճյանից (դուստր դոկտ. Համբար Քեչիճյանի, որը Դոուլին բուժել է Բ աշխարհամարտի օրերին) բացի, որը շրջագայում է թեկնածուի հետ, քիչ հայեր են անմիջականորեն առնչվում նախընտրական արշավին:

Ճիշտ է, առանձին հայեր ակտիվ են եղել այդ հարցում, ինչպես օրինակ Ռոչեսթըրից հանրապետական Բոբ Սիմոնյանը, որը Նյու Հեմփշիրում եւ Մասաչուսեթսում անցկացված արշավների ժամանակ կարեւոր դեր է կատարել, բայց դրանք անհատական ջանքեր են ե-հայերի: «Ես չեմ կարծում, որ մենք երբեւէ կունենանք մեկ այլ թեկնածու, որը հայանպաստ գործունեության այնքան կատարյալ անցյալ ունենա, սկսած Ղարաբաղի պաշտպանության հարցից մինչեւ 85 միլիոն դոլարի հատկացումը Հայաստանին, մարդասիրական օգնության միջանցքի բացումը, եւ ցեղասպանությունը դատապարտող որոշումը», ասել է նա: Այսօրինակ կեցվածքը հատկապես հակադրվում է Պատրիկ Բուքանանի կեցվածքին, որը կոչ է անում վերացնել օտարերկրյա օժանդակությունները:

«Քաղաքագետները չեն պատասխանում այն հարցերին, որոնց պատասխանը մենք ցանկանում ենք լսել», «մարդիկ չեն վստահում քաղաքագետներին», «մարդիկ չափազանց շատ են զբաղված, որպեսզի մտածեն նախընտրական արշավի մասին» տողերը:

Նախադրյալներ կան, որ հենց կուսակցությունները վերջնականապես կատարեն իրենց ընտրությունը թեկնածուների հարցում, ամերիկահայերն ավելի են աշխուժանալու: Հայկական համագումարը, որն առանձին թեկնածուների չի պաշտ-

ՄԻՍԱՅԵԼ ՆԱԶԱՆՑԵՐ

Ամերիկահայերն անտարբե՞ր են նախագահական ընտրարշավին

ՌԱԿ Մ. Նահանգների անգլերեն պաշտոնաթերթ «Արմինիըն Միրըր Սփեքթեյթըր» շաբաթաթերթի փոխխմբագիր, ամերիկահայ հայտնի լրագրող Բարբարա Մերգերյանը թերթի մարտի 16-ի համարում հետեւյալ հայտարարությունն է անում Մ. Նահանգների առաջիկա ընտրությունների նկատմամբ ամերիկահայ ընտրողների վերաբերմունքի մասին:

Նշանակալի բացառություններով, զարմանալիորեն անտարբեր են թվում: Գուցե նրանց քաղաքական աշխուժությունն ավելի շատ ուղղված է վերջին շրջանում Սենատի ու Կոնգրեսի միջեւ ծագած օրենսդրական հիմնախնդիրներին, որտեղ նրանք կարող են գործնական դեր խաղալ: Սակայն չմոռանանք, որ հայկական շրջանների հետ ամուր կապեր ունեցող Ռոբերտ Դոուլի թեկնածությունն, ինչ խոսք, նշանակալի երեւույթ է համայնքի համար: Նույնը կարելի է ասել նաեւ Բիլ Քլինթոնի հասցեին, հաշվի առնելով, որ նրա վարչակարգը առատաձեռնորեն պաշտպանում է Հայաստանի Հանրապետությանը:

Անցյալ տարի Դոուլի պաշտպանության հայկական մի կազմակերպություն է ստեղծվել, որ բավական հաջող էր գործել նախընտրական արշավի համար անհրաժեշտ գումար հավաքելով: Քանի որ ծախսված գումարը մոտ էր նախանցյալ օրենքներով նախատեսված առավելագույն գումարին, այժմ այդ առնչությամբ ոչինչ չի ձեռնարկվել, եւ ոչ համայնքային:

«Ամերիկահայերը կարծում են, թե քաղաքական գործունեությունը սկսվում եւ վերջանում է փող հայթայթելով», նշում է Հայ Ազգային խորհրդի նախագահ Ռուբեն Թերզյանը, ավելացնելով, որ շատ այլ ուղիներ կան այդ ասպարեզում օգտակար լինելու:

«Վաղուց Վիլսոնից հետո չի եղել ամերիկացի մի քաղաքական գործիչ, որն այնքան մոտ կանգնած լիներ հայերին եւ Հայաստանին», հաստատում է Փենսիլվանիայում Դոուլի գործերի հայկական բաժնի համակարգող Մարկ Մոմջյանը: Թեքեյան մշակութային միության կազմակերպած հանդիպման ընթացքում Մոմջյանը շեշտել է, որ Դոուլը միակ թեկնածուն է, որ Հայաստան է այցելել եւ իր անձնական հաստատությունից առատաձեռն նվիրատվություններ արել հօգուտ

Իհարկե կլինեն ամերիկահայեր, որոնք կպաշտպանեն դեմոկրատներին եւ Քլինթոնին: Դա շատ է նրանց հայտնվելը: Նույն կուսակցությունից նախագահին ընդդիմադիր թեկնածու չլինելու փաստը ավելորդ է դարձնել քաղաքական աշխուժությունը:

Չնայած հայկական համայնքի ավանդական պաշտպանությունը Դեմոկրատական կուսակցության հանդեպ այնքան ուժեղ չէ այժմ, ինչքան եղել է անցյալում, բայց շատ հայեր դեռեւս մնում են այդ կուսակցության համախոհներ:

Ամերիկահայերի անտարբերությունը միայն կարելի է բացատրել ընդհանուր առմամբ ամերիկացիների շրջանում տարածված ավելի լայն անտարբերությամբ, որի մասին նշել են մի շարք մեկնաբաններ: Դրանցից «Նյու Յորք թայմսի» մարտի 12-ի համարում կարդում ենք

պանում, զբաղվում է զրույց հարցադրումներով, այս տարի նա առաջադրող թեկնածուներին հարցաշարեր, իսկ ընտրողներին ուղեցույցներ է ներկայացնելու: Երեւույթը նաեւ կապված է հայկական հարցերին տված լուծումներով: Ամերիկահայերն, ի վերջո, ամերիկյան հասարակության մաս են եւ ինչպես վերջիններս, այնպես էլ նրանք նման դեպքերում առաջնորդվում են առաջին հերթին ֆինանսական, նյութական շահագրգռվածությամբ: Ոչ մի պատճառ չկա, որ նրանք տարբերվեն իրենց ամերիկացի գործընկերներից: Բացի տնտեսականից, այլ գործոններ էլ են ազդում հայերի վրա՝ ներգաղթ, օտարերկրյա օժանդակություն, կառավարության դերը ազգի բարոյական մթնոլորտի վրա եւ այլն:

Հակառակ այս նախընտրական շրջանի անտարբերությանը, բոլոր նախադրյալները կան, որ բուն ընտրությունները անտարակույս լինելու են հետաքրքիր եւ առաջացնելու են նշանակալի շահագրգռվածություն:

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ

Քլինթոն-Դեմիրել հանդիպում

Նախագահ Սուլեյման Դեմիրելը աշխատանքային այցով մեկնեց ԱՄՆ: Այսօր Դեմիրելը Սպիտակ տանը կհանդիպի Բիլ Քլինթոնի հետ: Դեմիրելը կհանդիպի նաեւ պետքարտուղար Ուորեն Քրիստոֆերի եւ այլ նախարարների հետ: Միաժամանակ Նա Վաշինգտոնում առանձին հանդիպումներ կունենա ամերիկյան լրատվական գործակալությունների եւ գործարար շրջանների ներկայացուցիչների հետ: Ապա Կոնգրեսի անդամների հետ հանդիպելուց հետո Ջորջթաունի համալսարանում Թուրքիայի արտաքին քաղաքականության հրատապ խնդիրների շուրջ դասախոսություն կկարդա: Դեմիրելը մարտի 31-ին կվերադառնա Թուրքիա: Նախքան այցը Նա հեռախոսազրույցներ ունեցավ Ադրբեջանի նախագահ Հ. Ալիեւի, Բոսնիա-Հերցեգովինայի նախագահ Ալիա Իզեթբեգովիչի եւ Խորվաթիայի նախագահ Ֆրանյո Թուջմանի հետ՝ ծանոթանալով նրանց տեսակետներին: Պատասխանելով «Էկո ինտերնեյշնլ» հանդեսի թղթակցի հարցերին, Դեմիրելն ասաց. «Թուրք-ամերիկյան հարաբերությունները ընդլայնվում են: Մենք գտնում ենք, որ մեր երկրների միջեւ հարաբերությունները միայն ռազմավարական խնդիրներով չպետք է սահմանափակվեն»: Ապա անդրադառնալով ԱՄՆ-ի կողմից Թուրքիային ցուցաբերվող տնտեսական եւ ռազմական օգնության առնչվող հարցերին, Նա ասաց, որ «արտաքին որոշ հանգամանքների բերումով համախակի նվազող այդ օգնությունը բացասաբար կազդի երկրների յուրաքանչյուրի շահերին»: Այնուհետեւ նշեց. «Ամերիկյան օգնության նվազումը, 2 երկրների հարաբերությունների վրա բացասական ազդեցություն ունենալուց բացի, միաժամանակ կդժվարացնի խաղաղության համար վտանգավոր տարածաշրջանում գտնվող Թուրքիայի՝ որպես խաղաղության ու կայունության պատասխանատվությունը ստանձնողի դժվարին պարտականությունը կատարողի դերը»:

Այնուհետեւ Դեմիրելն անդրադարձել է Կիպրոսի խնդրին, Էգեյան ծովի կղզիների հետ կապված թուրք-հունական հարաբերություններին եւ ահաբեկչության առնչվող խնդիրներին:

Հանդեսի նույն էջում Դեմիրելի այցի առնչությամբ տպագրվել են նաեւ ԱՄՆ-ի նախագահ Բիլ Քլինթոնի պատասխանները, որը մասնավորապես ասված է. «ԱՄՆ-ը եւ Թուրքիան, որպես բարեկամ եւ դաշնակից երկրներ, Բալկաններում, Միջին Արեւելքում եւ Կովկասում կայունության հաստատման ուղղությամբ այսուհետեւ էլ կշարունակեն փոխադարձ ջանքեր գործադրել: Մենք հույսով ենք, որ վերջին 50 տարվա ընթացքում մեր երկրների համագործակցության հիմքը հանդիսացող ռազմավարության ու անվտանգության բնագավառում գոյություն ունեցող համագործակցությունը կընդգրկի նաեւ մշակույթի եւ տնտեսության ոլորտները: Ազատական եւ ժողովրդավարական Թուրքիան 20-րդ դարի ամենախոշոր եւ ամենահեռատես առաջնորդներից մեկի՝ Մուստաֆա Քեմալ Աթաթուրքի ժառանգությունն է, եւ մեր երկիրը Թուրքիայի հետ հարաբերություններին մեծ կարեւորություն է տալիս»:

ԳՐԻԳՈՐ ՉԱՐԲԱՅԱՆ

Մեխանիկական ռադիոընդունիչ

Երբ բրիտանացի գյուտարար Թրեվոր Բայլիսը ներկայացրեց իր պատրաստած պտտվող բռնակով ռադիոընդունիչը, ամենքը ծիծաղեցին նրա վրա. ո՞ւմ էր դա հարկավոր: Բռնակը պտտելով զսպանակը լիցքավորվում է եւ ռադիոն սկսում է գործել: Երբ հեռուստահաս Բայլիսը իր գյուտի մասին պատմեց BBC ռադիոկայանով, մարդասիրական գործունեությամբ զբաղվող «Բեյքենհաուզ» կազմակերպության տնօրենը գնեց «ֆրիփլեյ» կոչվող այդ ռադիոընդունիչի 13 արտոնագրերը եւ ձեռնամուխ եղավ դրա արտադրությանը: Ներկայումս Հարավաֆրիկյան Հանրապետության Քեյփթաուն քաղաքի մոտ գտնվող գործարանն այդ ռադիոընդունիչի պատվերների պակաս չի զգում: Այդ սարքը մեծ պահանջարկ ունի Աֆրիկայում եւ Ասիայում, առհասարակ քաղաքներից հեռու գտնվող վայրերում:

«ՏԵՐՊՐԵՍ»

Ալժիր. իսլամիստների նոր թիրախները

Վերջին շաբաթներին Յուգոսլավիայից մինչեւ Աֆրիկա ձգվող տագնապալի լուրերը հաստատվեցին այն բանից հետո, երբ փետրվարի 20-ին Ալժիրի մայրաքաղաքից 500 կմ հարավ կառավարական ուժերի մի ուղղաթիռ խփվեց իսլամիստների «Սթինգեր» հրթիռով: Դա ցույց տվեց, որ Բոսնիայում իրենց մահմեդական եղբայրների կողքին մարտնչած տասնյակ ալժիրցիներ վերադարձել են հայրենիք, ամրապնդելով ապստամբ իսլամիստների ուժերը: Նրանցից շատերը կռվել են Աֆղանստանում, պարտիզանական կռիվների փորձ ունեն, զինված են ծանր զենքով, այդ թվում ամերիկյան «Սթինգեր» հրթիռներով, որոնք օդում խոցում են գրեթե բոլոր թռչող օբյեկտներին:

Միայն մահմեդականների Ռամադան սրբազան ամսվա ընթացքում իսլամիստների՝ ձեռնարկած 20 մահափորձերից Ալժիրում զոհվեց 80 եւ վիրավորվեց մոտ 500 մարդ: Ահաբեկչության այս ալիքը դուրս է մնում Փրկության իսլամական ճակատ կոչվող քաղաքական կառույցի անմիջական վերահսկողությունից, որն այսօր խիստ պառակտված է: Ներկայումս գործում են գլխավորապես Փրկության իսլամական ճակատի եւ Իսլամական զինված խմբերի (ԻԶԽ) մարտիկները: Մասնավորապես, Ալժիրի շրջանում ԻԶԽ-ի հրամանատարն է Ջամել Զիտունին, որին անվանում են նաեւ Աբու Աբդեռահման Ամին: Վերջին շաբաթներին նա հարձակում է ծավալել 5 ուղղությամբ: Առաջինը ներքին ահաբեկչությունն է: ԻԶԽ-ի հարվածային գլխավոր ուժը կազմող «Նահատակների ֆալանգը» արյունալի մահափորձեր է իրականացնում իսլամիստներին չաջակցող պաշտոնյաների եւ լրագրողների դեմ: Երկրորդ ուղղությունը բանակի ջլատումն է: Փետրվարի 9-ին ԻԶԽ-ի ընդունած թիվ 41 դիրեկտիվը մահավճիռ է կայացնում 18-22 տարեկան այն բոլոր երիտասարդներին, որոնք կհեռանան իրենց բնակության շրջանից դուրս: Մահավճիռն ի կատար է ածվում անմիջապես, հենց որ նման երիտասարդները դիտվում են որպես «ուրացողների բանակի», այսինքն՝ կառավարական զորքերի զինվորներ:

Իսլամիստների պայքարի երրորդ ուղղությունը վարչակարգի ֆինանսական թուլացումն է: Փետրվարի 13-ին ԻԶԽ-ի ընդունած թիվ 42 դիրեկտիվը, իհարկե, մահվան սպառնալիքով «Սոնատրախ» եւ «Նաֆթալ» ընկերությունների ծառայողներին կարգադրում է դադարեցնել աշխատանքը: Պետական այդ երկու ընկերությունները արտադրում եւ վաճառում են ալժիրյան նավթն ու գազը եւ ապահովում վարչակարգի արտարժութային եկամուտների 95 տոկոսը: Հիշյալ փաստաթղթի թիրախն են դառնում նաեւ այն բոլոր անհատներն ու ընկերությունները, որոնք «պայմանագրեր են կնքում» Ալժիրի պետական երկու ընկերությունների հետ:

Եվրոպացի փորձագետները խիստ մտահոգված են այդ երկու փաստաթղթերի հրապարակումից, որոնք ցույց են

սաղիս Ալժիրի վարչակարգի անզորությունը, որը չի կարողանում իսլամիստներին խանգարել անցնելու իրենց ծրագրի երկրորդ փուլի իրականացմանը: 1993 թ. սկսված առաջին փուլի նպատակն էր մեկուսացնել իշխանություններին, Ալժիրից հեռացնելով ահաբեկչությունից սարսափահար օտարերկրացիներին: Մինչեւ օրս իրականացված 100 սպանություններից հետո առաջին փուլը կարելի է ավարտված համարել: Երկրորդ փուլի նպատակն է վարչակարգին զրկել իր երկու հաղթաթղթերից՝ բանակից եւ երկրի ընդերքում առկա 4,2 մլրդ տոննա նավթի եկամուտներից:

Արմատականների ձեռնարկումների չորրորդ ուղղությունը միասնականության վերացումն է: ԻԶԽ-ի ղեկավարությունը մտադրվել է վերջ դնել այսպես կոչված Իսլամական պետության շարժմանը: 1994 թ. մայիսին այդ շարժումը միացել էր ԻԶԽ-ին: Շարժման ղեկավարը Սաիդ Մախլուֆին է, որը Փրկության իսլամական ճակատի հիմնադիրներից մեկն է եղել: Փետրվարի 20-ին հրապարակված մի հաղորդագրությամբ Մախլուֆին հայտարարում է, որ Իսլամական պետության շարժման բազմաթիվ մասնակիցներ անհետացել են՝ առեւանգվելով ԻԶԽ-ի զորախմբերի կողմից: ԻԶԽ-ն ձեռնամուխ է եղել նաեւ ջիհադիստական կամ ալժիրյանական շարժման մարտիկների բնաջնջմանը, քանի որ այդ շարժման հետեւորդները ուզում են Ջիհադը (սրբազան պատերազմը) սահմանափակել Ալժիրի տարածքով: Պաշտոնական չէ, որ ԻԶԽ-ի գործունեության հինգերորդ ուղղությունը Ֆրանսիայում ահաբեկչության լայն ծավալումն է: Չնայած 1995 թ. Ֆրանսիայում ձեռնարկված ահաբեկչական քայլերից հետո այդ երկրում իսլամիստների մի քանի ցանցերի բացահայտմանը, պաշտոնական տվյալները վկայում են, որ Ֆրանսիայով ալժիրցի ապստամբների զենքի տեղափոխումը չի նվազել: Հետախուզական տվյալները ցույց են տալիս, որ ալժիրցի խմբապետներն այդ գործում սկսել են հանդես բերել նույնիսկ ավելի մեծ պրոֆեսիոնալիզմ, զենքերը մի տեղում երկար չեն թողնում, խոշոր զինամթերքներ չեն պահում, զգուշավոր են, գործում են ընդհատակյա, հիմնում կեղծ ընկերություններ, պատրաստում կեղծ փաստաթղթեր եւ այլն: Ալժիրյան զինված իսլամական խմբերի նպատակն է սրբազան պատերազմ ծավալել Ֆրանսիայի տարածքում: Ֆրանսիայի ոստիկանության գլխավոր վարչության տեղեկությունների համաձայն, վերջերս երկիր է թափանցել ալժիրցի վեց մոջահեդներից կազմված մի զինյալ խումբ, որպեսզի «ահաբեկչական գործողություններ սկսի ԻԶԽ-ի հետ համատեղ»: Այդ ահաբեկիչներից չորսը հայտնի են միայն իրենց անուններով կամ կեղծանուններով, իսկ դա զգալիորեն դժվարացնում է հակաահաբեկչական պայքարի կազմակերպումը:

«ՏԵՐՊՐԵՍ»

digitised by A.R.A.R.@

Մշակույթ

Տարիներ շարունակ հայկական գորգը (հատկապես վիշապագորգը) կովկասյան է եղել. սփյուռքահայ մասնագետների մեջ ամենամեծ ակտիվությունը ցուցաբերել են թուրքերը։ Դարասկզբին անգլիացի արվեստաբան Արթուր Պոուպի աշխատությունը հիմք դրեց թուրքերին «մտացնելու» մինչ այդ եվրոպացի գիտ... ունի։ Հնագիտական, ազգագրական, արյունագիտական հարուստ հայ, օտար, միջնադարյան նյութ է օգտագործվում։ Ներկայացվում 15 գորգ Վասպուրականի, Արցախի, Զանգեզուրի, Շիրակի, Տայքի, Ուտիքի, ... ներկայացնում է սինթին Ավագյանը։ Ցուցադրվում են բոլոր դարերի հնագույն գորգերը (ամենահինը 17-րդ դար... կարպետի վրա պատկերված կենաց ծառը պաշտամունքի վիշապները, ճարտարապետության մեջ Անիի Վիշապի բուրգը. Մայր տաճարի քանդակների վրա պատկերված վիշապները, դամասկյան Անիի հյուսվածքի պատի վիշապները և այլն։ Վիշապագորգի համար գույնը պատահական չէ. վառ կարմիր վիշապները ...

Վիշապագորգի ցուցահանդեսը չար աչքից հեռու կպահի՞

Ապրիլին պատմության թանգարանում կբացվի 96-ի առաջին ցուցահանդեսը

Երևանի թանգարանները էներգետիկ ճգնաժամի պատճառով ձմռանը աշխատեցին ժամը 11-14-ը։ Ապրիլի 2-ից, ինչպես մեզ տեղեկացրին Հայաստանի պատմության թանգարանից, աշխատաժամերն ավելացվում են ժամը 10.30-16.30։ Անցյալ տարի պատմության թանգարանը կազմակերպեց 5 ցուցահանդես «Ցեղասպանության 80-ամյակին նվիրված», «Հայերը երկրորդ աշխարհամարտում», «Նոր ձեռքբերումներ հնագիտության 4-րդ տարեգրքին» (որտեղ առաջին անգամ ներկայացվեցին Արամ Մանուկյանի և Քաջազնունու անձնական իրերը), «Թանգարանի երախտավորները» (ազգագրագետ Վարդ Բդոյան և դրամագետ Խաչիկ Մուշեղյան), «Հայաստանի պատմության թանգարանը միջազգային թանգարաններում»։ Այս տարի էլ ծրագրերը բազմաթիվ են։ Մայիսին գիտական նստաշրջան կհրավիրվի ազգագրական հանդեսի 100-ամյակի առթիվ։ Այնուհետ «Հայաստանի հանրապետությունները» վերնագրով ցուցահանդես, որը կներկայացնի 3 հանրապետությունների համառոտ պատմությունը նոր փաստաթղթերով։ Սեպտեմբեր-հոկտեմբերին «Արմավիր մ.թ.ա. IV-I դդ.» ցուցահանդեսից հետո հոկտեմբեր-նոյեմբերին կբացվի «Տիգրան Մեծ» ցուցահանդեսը նվիրված գահակալության 2090 և մահվան 2050-ամյակին։ Իսկ առաջիկայում ապրիլի առաջին կեսին կբացվի Վիշապագորգի ցուցահանդեսը «Ազգ» օրաթերթի հետ համատեղ։ Ցուցահանդեսի հովանավորն ու հայցագրերը, բուկլետը կհրատարակի օրաթերթը։ Զրուցակիցներս են թանգարանի տնօրեն Ալֆրեդ Ծահնազարյանն ու գորգագետ Նոնա Ավագյանը, որը նաև բուկլետի հեղինակն է։

Նախանիներից շատերի ձեռքբերումը վիշապագորգը հայկական ծագում ունի։ Պոուպը իր բազմաթիվ աշխատությունը հեղինակել էր հայկական միջավայրից հեռու, ավելի ճիշտ նրան անծանոթ։ Ազգագրագետ Հասմիկ Քյուրդյանի ժամանակին անգլերենով հրատարակված հոդվածը հակահարված եղեց։ Թանգարանի տնօրեն պրն Շահնազարյանի ասելով, նրա արյունների հիման վրա շարադրված նյութը գրված է անհույն բծախնդրությամբ և պատասխանում է նաև այսօրվա հարցականներին։ Ապրիլին բացվելիք ցուցահանդեսի շարժառիթը վերջերս անգլիացիների հեղինակած նոր հոդվածն է։ Գիտնականներ Ռիչարդ Ռայթի և Ջոն Ուեռթայնի Լոնդոնում 95-ին հրատարակված աշխատությունը վերնագրված է «Թաղիքի վարկած»։ Գրեթե ոչ միայն կեղծ փաստեր կան, ասում է թանգարանի տնօրենը, այլև խոր հակասող վարկածներ։ Անհնար չինական վիշապի պատկերումներ ... միջոցով է ասածվել, բայց բացատրվում է, որ օտար պատմաբանները չհամապատասխանող մանրամասներ ենթադրեն այն։ Գրեթե հիշատակվում է, թե կենտրոնը Թավրիզն է, բայց նշված հատվածները հայկական միջավայր են ասում։

«Օտարները չեն ուզում, որ հայերը հուշարձանի գործագործներ են եղել և գորգի վաճառականներ», ասում է Նոնա Ավագյանը։ Իսկ ցուցահանդեսում, որը զբաղեցնելու է 2 սրահ, կլինեն բոլոր արդյունքները, որոնք կապված չեն բոլորի, թե վիշապագորգը հայկականից բացի ուրիշ ծագում

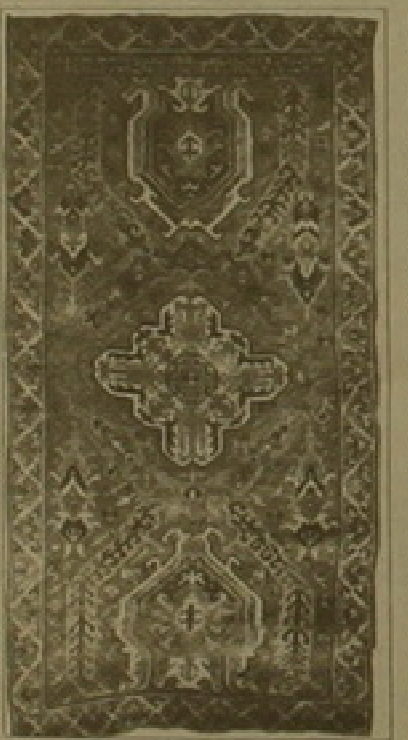

Վիշապագորգ, Գոհար, 1696 թ.

և ամենահինը 1934-35-ին Քեչիշյանի եղիցով գործված վիշապագորգն է։ Ցուցադրվելու են նաև ամենահին մ.թ.ա. II հազարամյակի գործվածքներ, որտեղ կան վիշապին բնորոշ ուրվագծեր մեկ խաչ ավազակ։ Ցուցահանդեսին կներկայացվեն նաև գործագործության օժանդակի և սարքավորման հարմարանքներ։ Թանգարանի տնօրենի ասելով, ցուցադրանքի մաս են կազմում ժամանակակիցները, վիշապ կորպուսներ, վիշապաձև բարձրաքանդակներ։ Սարդար II-ի սպասավորն կարմիրով էին ստեղծվում, վերջինիս հայրենիքը Հայաստանն է։ Ցուցահանդեսի այցելուն կտեսնի նաև տարբեր նշանակներին տարբեր գույն ունեցող տոտեմ թռչուն (առավելապես տարածված է Արտաշատում) և կճանաչենք ԱՄՆ-ում գորգի մեծանունապես արտադրության զբաղված հեղինակ Տիգրան Դավթյանի գործին, ինչպես և Վաշինգտոնի գեղարվեստության մի շարք կտավներ, որտեղ հայկական գորգ է ներկայացվում։ Այժմյանից հետո վերջինի առավել Գոհար վիշապագորգը (1696 թ.), որը մայր գորգ է համարվում, վիշապի նախնական օրինակն է, այլես շատերին հարցականների առիթ չի տա։

Աշխարհում այդպիսի ճանի՞ ցուցահանդես է բացվել, երևանյան ցուցադրությունը ո՞րերորդն է, հարցին պատասխանելով թանգարանի տնօրենը կանգ առավ 60-ական թվականների Բոստոնում հանգնաց Կարոյ Գոմբոսի նախաձեռնած ցուցահանդեսի վրա, այնտեղ ներկայացրել են իրենց թանգարաններում պահված վիշապագորգերը նշելով հայկական ծագումը։

Նոնա Ավագյանի ասելով, վիշապագորգը մեր ծիսակարգի, հավատալիքների կենտրոնում է եղել միշտ։ Երեխա չունեցող կանայք անցել են դեռևս անավարտ գորգի հենքի թելերի միջով և երեխա են ունեցել, ցանկությունը են պահել և կատարվել է։ Բացվելիք ցուցահանդեսը միգուցե մեր իղձերը կամ գոնե մասը ու միջին անկատար ցանկությունների իրականացնի։

ԱՆԱՀԻՏ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

Պարոնյանում պրեմիերա՝ «Խելահեղ օր»

Պարոնյանի երաժշտական կոմեդիայի թատրոնում մարտի վերջին օրերին 30-ին և 31-ին պրեմիերա է սպասվում։ Անահիտ Արզումանյանի «Խելահեղ օր» 2 գործողությամբ կատակերգական պիեսը ներկայացնում է մեր օրերի խնդիրներ, տեղեկացրեց թատրոնի տնօրեն Երվանդ Ղազանչյանը։ Դառնալով թատրոնի խաղացանկում ժամանակակից պիեսի ներկայությանը, ասաց, թե ժամանակակից դեպքեր լինեն, Կիմ Արզումանյանի բեմադրությամբ, Ռոբերտ Համբարձումյանի, Մելինե Համամջյանի, Վիրաբով Լորենցյանի, Նորայր Գեւորգյանի և այլոց խաղարկմամբ ներկայացմանը։ Նկարիչը Սարոյի Առաքելյանն է։

Հայկական ասացվածքները՝ անգլերեն

Ասացվածքները ժողովրդական իմաստության մի յուրահատուկ «շտեմարան» են, որից օգտվում են ամենատարբեր խավի ու մակարդակի մարդիկ։ Դրանք արտահայտում են յուրօրինակ կենցաղն ու ժամանակը այն երկրի, որտեղ առաջացել են։ Այս առումով խիստ գնահատելի է ամերիկացի ՄՔ Գիլ համալսարանի պրոֆեսոր Դորա Սախայանի կատարած աշխատանքը։ Նա հավաքել, ուսումնասիրել և անգլերեն է թարգմանել 2500 հայկական ժողովրդական ասացվածքներ, որոնք տեղ են գտել վերջերս «Քարավան Բուքս» հրատարակչության կողմից լույս ընծայված «Հայկական ասացվածքները» հատորում, տեղեկացնում է «Արմինյըն Միրըր Սփեքթեյթըր» շաբաթաթերթն իր մարտի 9-ի համարում։ Միրքը նշում է, որ միջազգային մակարդակով հայկական ասացվածքներն իրենց արժանի տեղը դեռ չեն գտել և այս գիրքը փորձ է անգլիախոս ընթերցողին հաղորդակից դարձնելու հայկական ասացվածքների պարփակված հարուստ գաղափարներին և իմաստուն խորհուրդներին։ Թարգմանիչը ձգտել է պահպանել նրանց արտահայտչականությունը, բովանդակությունը, բանաստեղծությունն ու ոճային առանձնահատկությունները։

Գիրքը, որը բաղկացած է 528 էջից, բացվում է առաջաբանով, որտեղ հեղինակը անդրադառնում է ասացվածքների լեզվաբանական, ծագումնաբանական հարցերին։ Բերվում են համեմատություններ այլ լեզուներից։ Արդ 12 որոշակի խորագրերի տակ ներկայացված են ասացվածքները։ Վերջում կցված են մասնագիտական տերմինների բառարանը, ծանոթագրություններն ու թարգմանությունների ցուցակը։ Հ. Ս.

ԹԵԺՈՒՆ

Լուրերը Երևանի պատմության թանգարանի խնդրի լուծման մասին չափազանցված են

Սկիզբը էջ 1

Հելսինկյան կոմիտեի ներկայացուցիչ Ավետիք Իշխանյանը ներկայացրեց պատմության թանգարանի վերջին մեկ տարվա «ոդիսականը», ընդգծելով թանգարանի նախկին շենքի վաճառքի հակաիրավականությունը, թանգարանի վերաբերյալ հին ու նոր (փետրվարի 2-ի և մարտի 13-ի) որոշումների հակասականությունը, թանգարանին տրամադրված նոր շենքը թանգարան դարձնելու «անհեթեթությունը» փաստեցին թանգարանի գիտաշխատողներ Սուսաննա Մելիքյանը և Արմինե Սարգսյանը, վերահաստատելով իրենց պահանջը, այն է՝ եթե թանգարանը իր նախկին «տունը» բողոքելը բացառվում է, թանգարանին հատկացնել համարժեք, «թանգարանավայել» մի շենք, որովհետև ոչ մի կերպ չի կարող համարվել [illegible] շենքը։

Թանգարանի շենքի աղմկահարույց առուվաճառքի մասին իրենց կարծիքը հայտնեցին քաղաքական և հասարակական գործիչներ, որոնցից մի փունջ առաջարկում ենք մեր ընթերցողին (ինչպես նկատեց «Շամիրամ» հասարակական կազմակերպության ներկայացուցիչը, արտահայտված կարծիքները սուր էին և «քաղաքականացված», որ, կարծում ենք, անբնական չէր ստեղծված իրավիճակում, որովհետև իշխանավորների մշակութային արժեքների նկատմամբ ակնհայտ անտարբերությունը դժվար է դիտարկել «արտաքաղաքական» ակնոցով)։

«Ազգը կարող է կործանվել միայն ինքնասպանությամբ, և պատմության թանգարանի հետ կատարված այս միջադեպը դրա վկայությունն է։ Ռուսաստանյան Դումայի ոչ մի որոշում այնպես չի սպառնում մեր անկախությանը, ինչպես այս կամայականությունը։ Ի՞նչ արժե մշակույթի նախարարը, որին չի հուզում երեքհազարամյա քաղաքի պատմության թանգարանի ճակատագիրը, խաչքար նվիրում ֆրանսիական ինչ-որ թանգարանի», ասաց Ազգային ժողովի «Պատգամավորական ակումբի» նախագահության անդամ, նախկին ԳԽ պատգամավոր Ֆերդինանդ Ղազարյանը։ Անասնաբուժական-անասնաբուժական ինստիտուտի ներկայացուցիչ Էդուարդ Մալխասյանը թանգարանի վաճառքի փաստը որակեց որպես բարբարոսություն՝ նույնքան աններելի, որքան ինստիտուտի շենքը իր օրինական տիրոջից օտարելն ու մեկ այլ կրթօջախի՝ ժողովրդական տնտեսության ինստիտուտին հանձնելն էր։ Պարոն Մալխասյանի և թանգարանի կոլեկտիվի հետ իր լիակատար համերաշխությունը հայտնեց «Գարդման» հայրենակցական միության ներկայացուցիչ Սերգեյ Կարապետյանը։ Ավելի կտրուկ էր նախկին ԳԽ պատգամավոր, ՍԻՄ-ի նախագահ Հրանտ Խաչատրյանը. «Միայն հիվանդ մարդը կարող է մտածել, որ պատմությունը վաճառելով, կարելի է խուսափել պատմության դասից. այսօր հենց դրանով են զբաղված մեր իշխանավորները»։ «Արդարություն» ուսանողական արհմիության ներկայացուցիչ Սուրեն Սուրենյանցը խոստացավ թանգարանի հիմնախնդիրը նախագահի հրաժարականի պահանջի հետ բարձրացնել ապրիլի 2-ին նշանակված ուսանողական հավաքում և 6-7 «պիկետականներ» տրամադրել թանգարանին, եթե կոլեկտիվը որոշի շարունակել պիկետը։ ԳԻՄՔՄԻ-ի ներկայացուցիչ, նախկին ԳԽ պատգամավոր Արդաշ Արշակյանը նշեց, որ այն, ինչ կատարվում է պատմության թանգարանի հետ, եզակի դեպք չէ, պարզապես թանգարանի աշխատակիցները բավականաչափ համառ գտնվեցին, իսկ տիրապետող անպատասխանատվության մթնոլորտում ամեն ինչ հնարավոր է։ Թանգարանի կոլեկտիվին իր անվերապահ աջակցությունը հայտնեց նախկին ԳԽ պատգամավոր, ՀՅԴ ներկայացուցիչ Կիմ Բալայանը, որը, ի հավելումն պարոն Արշակյանի ասածին, հիշեցրեց ՍԱԿ-ին անդամագրվելու առթիվ իշխանավորների կողմից այդ կազմակերպությանը նվիրաբերված 13-րդ դարի խաչքարի օրինակը և ավելացրեց, թե քանի դեռ կոլեկտիվի հարուցած դատական հայցը ընթացքի մեջ է, ոչ ոք իրավունք չունի ստիպել տեղափոխելու թանգարանային արժեքները։ Հին ու նոր խորհրդարանների պատգամավոր, ԱԺՄ ներկայացուցիչ Արշակ Սադոյանը հակիրճ էր. նա թաղոնի վաճառքը բնութագրեց որպես «մեկ միլիոնանոց անօրինականություն»։ Վերջապես, թանգարանագիտության հանրապետական գիտամեթոդական կենտրոնի կողմից հանդես գալով, թանգարանագետ Անահիտ Գալստյանը կանգ առավ թանգարանի վաճառքի իրավական կողմի վրա. «Թանգարանի վաճառքը կարող էր կայանալ փակ կամ բաց աճուրդի ճանապարհով։ Առաջին դեպքում նախապատվությունը տրվում է կոլեկտիվին, որ չի արվել, երկրորդը չէր կարող կայանալ առանց մրցակցության և, առավել ևս, առանց հայտարարության, որ չի եղել։ Նախ, պետք է ապացուցվի վաճառքի օրինականությունը, հետո միայն խոսվի այս կամ այն շենքի նպատակահարմարության մասին», ասաց նա։

Ի դեպ, նպատակահարմարության մասին։ Խուսափելով գնահատականներից, խորհուրդ ենք տալիս ընթերցողին անձամբ ծանոթանալ թանգարանին տրամադրված տարածքին (Շահումյան փողոցի նախկին մանկական շենքը Մաշտոցի պողոտայում)։ Համենայն դեպս, դպրոցի սովորական տիպային շենքը (եթե ոչ ավելի վատ), «ինչպես նաև» արագա թանգարանի պատուհաններից երևացող բնակելի շենքերի պատշգամբներում ծածանվող սպիտակեղենը և հագուստի այլ՝ բավական ուշագրավ տարրերը թույլ չեն տալիս դիտարկել այն որպես խնդրի լուծման լավ կամ միջին տարբերակ, չնայած թանգարանի տնօրեն Արա Քաղրամյանի հավաստիացումներին, թե ճարտարապետական ճիշտ լուծումը ընդունակ է «թանգարանային» դարձնել այս անշուք կառույցը։

ՄԱՐԹԱ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

VACANCY ANNOUNCEMENT

OPENING DATE: MARCH 27, 1996

POSITION TITLE: CLERK / TYPIST (ADMIN)

GRADE: 3

SUMMARY OF DUTIES:

Types a variety of narrative and tabular material's such as correspondence, memoranda, reports, rosters, charts, tables and narrative texts in English or another language, using an English or foreign language typewriter interchangeably. The materials typed require a high degree of accuracy in typing and arrangement in accordance with established correspondence practices. Performs oral and written translations for Administrative Officer. Performs clerical work of a routine and repetitive nature, requiring a working knowledge of established office procedures and practices. Answers the telephone and takes messages or refers the caller to others. Files correspondence and other papers in accordance with an established system.

QUALIFICATIONS: FROM ONE TO TWO THREE YEARS OF EXPERIENCE IN POLITICAL
SPECIALIZED TRAINING IN TYPING IS REQUIRED.
LEVEL III ENGLISH, RUSSIAN AND ARMENIAN ABILITY IS REQUIRED (GOOD WORKING KNOWLEDGE).
GOOD WORKING KNOWLEDGE OF CORRESPONDENCE AND CLERICAL PRACTICES AND PROCEDURES.
FAMILIARITY WITH WORD FOR WINDOWS.

WHO MAY APPLY: ANYONE QUALIFIED FOR THE JOB.

ANNOUNCEMENT CLOSURE DATE: APRIL 9, 1996

HOW TO APPLY: PLEASE SUBMIT YOUR RESUME TO PERSONNEL OFFICE IN AMERICAN EMBASSY, 18 BAGRAMIAN STREET ROOM #2002
ATT: ILONA TER-MINASIAN.

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Մարզական

ԱՐԱԳ, ԲԱՐՁՐ, ՈՒԺԵՂ

Ճանապարհ դէպի Ատլանտա

Պակասում է միջազգային մրցումների փորձը

Վերջերս Հունգարիայի մայրաքաղաք Բուդապեշտում անցկացվեց ծանրամարտի միջազգային առաջին կարգի մրցաշար, որին մասնակցում էին 59 երկրների մարզիկներ: Այն միաժամանակ Ատլանտայի օլիմպիական խաղերի ընտրական փուլ էր, որը եւ անչափ մեծացրել էր մրցաշարի նշանակությունը: Հայաստանի Հանրապետությունից այդ մրցաշարին մասնակցում էին հինգ մարզիկներ: Նրանցից միայն երկուսին հաջողվեց տեղ գրավել առաջին ութնյակում, որը եւ նրանց համար հնարավոր ճանապարհ է հարթում դէպի Ատլանտա: Հինգերորդ տեղը նվաճեց 78 կիլոգրամ քաշային երեւանցի Արսեն Գեւորգյանը: Հանրապետության անցյալ տարվա չեմպիոնը, որի մարզիչն է Արթուր Գեւորգյանը, այստեղ ցուցադրեց կամային բարձր հատկություններ: Ուշագրավ է, որ նա պարտության մատնեց Եվրոպայի չեմպիոնին, որից նա պարտություն էր կրել անցյալ տարի Իսպանիայում անցկացված մրցումներում: 71 կիլոգրամ քաշային Վարդան Մովսիսյանը տեղ գրավեց 7-րդ հորիզոնականում (մարզիչ՝ Ալեք Հարությունյան): Ուշագրավ է, որ նա իր հանդիպումներից մի քանիսն ավարտեց հավասար միավորներով, բայց մրցավարների որոշմամբ հաղթանակները տրվեցին մրցակիցներին:

Մեր մյուս մարզիկներն առանձնակի հաջողություններ չունեցան:

– Մրցումները ցույց տվեցին, – ասում է Արսեն Գեւորգյանը, որ մեր մարզիկների մոտ հիմնականում պակասում է միջազգային մրցումների փորձը: Դրանից էլ կամային որոշ հատկություններ երբեմն խանգարում են մեզ դրսեւորել մեր ֆիզիկական ու տեխնիկատակտիկական կարողությունները, որոնցով մենք ոչնչով չենք զիջում մրցակիցներին:

Մրցումների ավարտից հետո Հայաստանի մարզիկներին հյուրընկալեցին տանտերերը եւ համատեղ մարզումներ էին անցկացնում, նախապատրաստվելով մայիսի կեսերին Հոլանդիայում կայանալիք Եվրոպայի առաջնությանը: Երբ մեր այդ երկու առաջատար մարզիկները, որոնց հետ մեծ հույսեր են կապում մարզիչները, կարողանան այստեղ նույնպես տեղ գրավել առաջին ութնյակում, ապա օլիմպիական խաղերին մասնակցելու պատիվը կունենան:

Իսկ այդ նպատակին հասնելու համար նրանք հանրապետության ծանրամարտի ազգային հավաքականի հետ ապրիլին իրենց մարզումները կշարունակեն Ծաղկաձորում:

ՂԵՒՈՆԴ ԳԵՒՈՐԳՅԱՆ

ՇԱԽՄԱՏ

Ասրյանը հաղթեց Հուսեյնովին եւ դարձավ միանձնյա առաջատար

Մոսկվայում շարունակվող «Կասպարովի գավաթի» խաղարկությունում հիանալի է հանդես գալիս երեւանցի շնորհալի պատանի շախմատիստ Կարեն Ասրյանը: Վեցերորդ տուրում նա շատ կարեւոր հաղթանակ տարավ առաջատարների խմբում գտնվող մասնակիցներից մեկի՝ Ադրբեջանի ներկայացուցիչ Հուսեյնովի նկատմամբ: Այս նոր հաջողությունից հետո Ասրյանը գերազանց արդյունքով՝ 6 հնարավորից 5,5 միավոր, միանձնյա «գլխավորում է աղյուսակը: Ռուսաստանցի Սմեսանինը, որը մինչ այդ Կարենի հետ ընթանում էր համահավասար, ոչ-ոքի խաղաց, եւ հայ շախմատիստից մնում կես միավորով:

Վեցերորդ տուրում հաղթանակ տարավ երեւանցի եւս մեկ շախմատիստ Վարուժան Հակոբյանը, որն ունի 3 միավոր: Հայաստանի չեմպիոնուհի Լիլիթ Մկրտչյանը իր [illegible] միայն ավարտեց ոչ-ոքի եւ վաստակեց 2 միավոր: Յոթերորդ տուրում Ասրյանը հանդիպում է Սանկտ Պետերբուրգի պատանի Եղիսեեւի հետ:

Մինչեւ «Կասպարովի գավաթի» խաղարկության ավարտը մնում է երեք տուր:

ՖՈՒՏԲՈԼ

Ռուսաստանի հավաքականն ուժեղ է

Եվրոպայի առաջնության եզրափակիչ փուլին նախապատրաստվող Ռուսաստանի հավաքականը ստուգողական խաղ անցկացրեց Դուբլինում, Իռլանդիայի հավաքականի հետ, որն ինչպես հայտնի է, իրեն գերազանց դրսեւորեց աշխարհի վերջին երկու առաջնություններում: Այս անգամ սեփական հարկի տակ եւ այն էլ 40 հազար հանդիսականների ներկայությամբ իռլանդացիները ոչնչով աչքի չընկան եւ զիջեցին 0–2 հաշվով: Եվրոպայի առաջնության խմբային մրցաշարերից հետո եզրափակիչի համար լրացուցիչ խաղում զիջելով Հոլանդիայի հավաքականին, երեւում է, Իռլանդիայի հավաքականը դեռ չի հաղթահարել ճգնաժամը: Հիշեցնենք, որ այդ պարտությունից հետո Իռլանդիայի հավաքականին հրաժեշտ տվեց մարզիչ, աշխարհի նախկին չեմպիոն Ջեկի Չառլտոնը, [illegible]րն առաջին անգլիացին էր, որ [illegible] ծավ Իռլանդիայի պատվավոր [illegible] ցի: Նույն երկրների երիտասարդական հավաքականների մրցավեճում նույնպես հաղթեց Ռուսաստանի հավաքականը, այս անգամ 1–0 հաշվով:

Նախապատրաստվելով «Եվրոպա–96»-ին՝ Օստրավայում հանդիպեցին նաեւ Չեխիայի եւ Թուրքիայի հավաքականները: Գրանցվեց 3–0 հաշիվ հօգուտ դաշտի տերերի: Խորվաթները ընդունելով Իսրայելի հավաքականին երկու անպատասխան գնդակ [illegible] կացրեցին մրցակցի դարպասը. [illegible] յաց խորվաթների կազմում բացակայում էին մի խումբ առաջատար խաղացողներ:

Քորֆբոլի Հայաստանի երիտասարդական հավաքականը կմեկնի Ֆրանսիա

Այսօր Ֆրանսիա կմեկնի քորֆբոլի Հայաստանի երիտասարդական հավաքականը՝ Սենտ Էտիեն քաղաքում ապրիլի 5–8-ը կայանալիք միջազգային մրցաշարին մասնակցելու: Միջոցների սղության պատճառով թիմը երեւանից Ֆրանսիա է մեկնում ավտոբուսով, որն, ինչ խոսք, անչափ հոգնեցուցիչ կլինի: «Այնուամենայնիվ, ասաց թիմի մարզիչ Ռաֆիկ Մարտիրոսյանը, մեր մարզիկ-մարզուհիները լի են մրցաշարում հաջող ելույթներ ունենալու վճռականությամբ: Թիմում ընդգրկված են հանրապետության քորֆբոլի հավաքականի երկու անդամներ՝ Ալեք Արտաշյանը եւ Մոն[illegible] Մխիթարյանը, ինչպես նաեւ փորձառու Լիլիթ Խոտենյանը եւ ուրիշներ, որոնք [illegible] են իրենց խաղով ոգեւորել երիտասարդներին: Սենտ Էտիենի մրցումներից հետո թիմը կմեկնի Հոլանդիա, քորֆբոլի հայրենիք, այնտեղ ուսումնամարզական պարապմունքներ անցկացնելու եւ տեղի թիմերի հետ ստուգողական հանդիպումներ ունենալու համար: Մեր հավաքականն այնտեղ կնախապատրաստվի Եվրոպայի երիտասարդական առաջնության նախընտրական խաղերին»:

ՖՈՒՏԲՈԼ

29-ամյա Իգոր Դոբրովոլսկին թողնում է ֆուտբոլը

Պայմանագիր ունենալով Մոսկվայի «Դինամոյի» հետ՝ Իգոր Դոբրովոլսկին, որն այժմ 29 տարեկան է, որոշել է ավարտել իր կարիերան: Քիեւի «Դինամոյի», Մոսկվայի «Դինամոյի», Իտալիայի «Կասալենի», Ժնեւի «Սերվետի», Ֆրանսիայի ՕՄ-ի եւ Մադրիդի «Ատլետիկոյի» նախկին խաղացողը մարզվել է «[illegible]» եւ հրավեր է ստացել Մոսկվայի ԲԿՄՄ-ից, սակայն [illegible] ծնողները ստիպեցին նրան հրաժարվել այդ ամենից:

Նիլիսը Հոլանդիայի լավագույն ֆուտբոլիստ

ՈՒԵՖԱ-ի գավաթի եզրափակիչում «Բարսելոնի» դարպասը «Էնդհովենի» խփած երկու գնդակների հեղինակ, 28-ամյա բելգիացի Լյուկ Նիլիսը ճանաչվել է 1995 թ.-ի Նիդեռլանդների առաջնության լավագույն ֆուտբոլիստ: Նա գերազանցեց «Այաքսի» երկու խաղացողներին՝ Մարկ Օվերմարսին եւ Ռոնալդ դե Բուրին: Նրանցից առաջ միակ արտասահմանցիները, որ արժանացել են այդ խրախուսանքին, բրազիլացի Ռոմարիոն է («Էյնդհովեն») եւ ֆինլանդացի Լիտմանենը («Այաքս»):

«Մանչեսթեր Յունայթեդին» հետաքրքրում է Դոնիսը

«Պանաթինաիկոսի» 27-ամյա հարձակվող Գեորգիոս Դոնիսը «Մանչեսթեր Յունայթեդի» «ուշադրության տակ է»: Այդ անգլիական ակումբը վերջերս իր գործակալ Լես Քերուոնին ուղարկել է Աթենք նրան «տեսնելու»: Իսկ Դոնիսը, որն ազատ է մինչեւ խաղաշրջանի վերջը, ձեռքից բաց չթողեց այդ ընձեռված հնարավորությունը՝ իր օգտին գրանցելով «Էթնիկոսի» նկատմամբ «Պանայի» խփած 3 գոլերից 2-ը:

Ս. Մ.

ՄԱՐԴԿԱՅԻՆ ՀՆԱՐԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Մահացու վտանգավոր ռեկորդներ

Իտալացի Ումբերտո Պելիցարին եւ կորսիկացի Ֆրանչեսկո Ֆերերաս Պիպինը ջրի տակ առանց թթվածնային սարքավորումների ամենախոր սուզվելով իրար հետ պայքարում են նորանոր ռեկորդներ սահմանելու: Նրանց պայքարն այնքան սուր ու վտանգավոր է դարձել, որ ջրային մարզաձեւերի աշխարհի ֆեդերացիան որոշել է չվավերացնել նրանց նոր ռեկորդները, որպեսզի վերջ տրվի ծովերի կամ օվկիանոսների խորքերը սուզվելու այս վտանգավոր [illegible]: Բայց Պելիցարին Միջերկրականում սուզվում, իսկ Պիպինը Հավայան կղզիների մոտակայքում օր-օրի ավելի խորն են սուզվում: Այսօր աշխարհի ռեկորդը հավասար է 128 մետրի, որը սահմանել է Պիպինը: Ջրերի խորքն արագ իջնելու համար նման մարզիկները օգտագործում են ծանրություններ, իսկ ջրի երես արագորեն դուրս գալու համար՝ օդի պարկեր: 128 մետրը 46 հարկանի շենքի բարձրությունն է: Պիպինն այսօր մտածում է, որ առաջիկա 5 տարիներին աշխարհի ռեկորդը պետք է անցնի 150 մետրի սահմանը: Բայց բժիշկներն այն կարծիքին են, որ շուտով ռեկորդակիրները կհասնեն մարդկային հնարավորությունների սահմանին, քանի որ ուժեղ ճնշումից կարող է ականջների թաղանթը պայթել: Երբ նման դեպք պատահի, Պիպինը կամ Պելիցարին կարող են հավերժական մնալ ջրի մեջ: Իտալացի Պելիցարին մինչեւ վերջերս պահպանում էր նաեւ առանց ծանրության եւ օդի պարկի սուզվելու աշխարհի ռեկորդը, որը հավասար էր 72 մ: Նա միայն օգտագործում էր ոտքերի լաստերը, որոնցով ուժեղացնում իր շարժումները: Բայց վերջերս Պելիցարիի ռեկորդը գերազանցեց ֆրանսիացի Շարինեն, որը սուզվեց 73,5 մ խորությամբ: Պիպին-Պելիցարի մահացու մրցակցությանը միացավ նաեւ Շարինեն: Դա նշանակում է, որ մոտ ապագայում ռեկորդները պետք է ընկնեն իրար ետեւից «մինչեւ առաջին զոհը», ասում են բժիշկները:

Գ. Ա.

ԳԵՂԱՍԱՀՔ

Չինական «ծաղիկը»

ԳՐԻԳՈՐ ԱՄԻՐՋԱՆՅԱՆ
Վալանս, Ֆրանսիա

1991 թ. գեղասահքի աշխարհի երիտասարդական առաջնությունում 14-ամյա չինուհի Լու Չենը, որի քաշն ընդամենը 40 կգ էր, իսկ հասակը՝ 150 սմ, գրավեց 2-րդ տեղը, 1-ինը զիջելով Եվրոպայի ապագա բազմակի չեմպիոնուհուն՝ Սուրիա Բոնալիին: Լու Չենին մասնագետները մեծ ապագա էին խոստանում: Լիլեհամերի ձմեռային օլիմպիական խաղերում տաղանդավոր գեղասահորդուհին գրավելով 3-րդ տեղը՝ Չինաստանին նվիրեց այս մարզաձեւի օլիմպիական առաջին մեդալը: Դարձյալ մրցաշարքում՝ 1995 թ. Բիրմինգհեմում տեղի ունեցած աշխարհի առաջնությունում 18 տարին լրացած եւ զգալիորեն հասունացած Լու Չենը դարձավ արդեն աշխարհի չեմպիոնուհի: Չինաստանում ծնվեց մի նոր «ծաղիկ», (այս երկրում սիրում են չեմպիոններին համեմատել ծաղիկների հետ): Լու Չենը ծնվել է 1976 թ., ճիշտ այն տարում, երբ վախճանվեց երկրի հզոր առաջնորդը՝ Մաո Ցզե Դունը: Չինաստանի մեջ հսկա երկրում գործում է գեղասահքի միայն վեց ակումբ, մեկը՝ Պեկինում, մյուսը՝ Կանտոնում, յորսը՝ երկրի հյուսիս-արեւելքում: Լու Չենը բացառիկ «ծաղիկ» է, բայց ժամանակին չմուշկներով սահելը 10 մլն բնակչություն ունեցող Պեկինի համար սիրված մարզաձեւ է եղել: Չմուշկը շատերը սահում էին սառցակալած գետակների վրա: Լու Չենը ծնվել է Մանջուրիայի Չանչուն քաղաքում: Նա ընդամենը 4 տարեկան էր, երբ հայրը, որը տափօղակով հոկեյի Չինաստանի հավաքականի խաղացող էր, նրան տարավ սառցադաշտ: Լու Չենին հետեւում էր պարեկանուհիներից մեկը՝ 22-ամյա Լի Մինգզուն, որը զգում էր փոքրիկի բնատուր տաղանդը: 9 տարեկանում Լու Չենը կարողանում է կատարել բացառիկ պրոֆեսիոնալ շարժումներ, ինչպես օդում ցատկելով 3 անգամ պտտվելն իր շուրջը:

Չինաստանի այս մարզաձեւի հնարավորությունները շատ վատն էին: Ընդհանուր մարզադաշտը շատ ցուրտ էր, սառցադաշտը՝ վատ վիճակում: «Վնաս չուներ, քանի որ ես շատ էի ուզում դառնալ չեմպիոնուհի եւ պատրաստ էի հաղթահարել բոլոր դժվարությունները», ասում է Լու Չենը: Ալբերվիլում (Ֆրանսիա) տեղի ունեցած ձմեռային օլիմպիական խաղերից հետո Լու Չենը կարողացավ լքել Չինաստանը, տեղափոխվելով ԱՄՆ, ուր առանց հնարավոր է մարզվել սիրած մարզաձեւով: Չինաստանում տարվա այդ ժամանակաշրջանում գեղասահքի մարզադաշտերն անգործության են մատնվում: ԱՄՆ-ում Լու Չենը սովորեց անգլերեն: Տարեցտարի նրա մարզական ոճը բարելավվեց: Աստիճանաբար սահելու նրա ոճը նմանվեց ամերիկյանի, ծագումով ճապոնացի Կրիստի Յամագուչիի ոճին, որի հանդեպ մեծ սեր ունի Լու Չենը: Նա մարզվում է Կալիֆորնիայի նահանգի «Բըր բանկ» [illegible], որի բիզնեսը (պայմանագրեր, գովազդներ եւ այլն) ստանձնել է TMG հայտնի ընկերությունը, որն զբաղվում է մեծ մարզիկների բիզնեսներով: Լու Չենը խոշոր գումարներ: Ամերիկայում մեծ համբավ ձեռք բերած այս աստղը, երբ ոտնում է Պեկինի փողոցներում, նրան գրեթե ոչ ոք չի ճանաչում: Բայց երկրի հարավում նրա անունը շատ հայտնի է, քանի որ Լու Չենի անունով նոր մարզահամալիրներ են կառուցվում նոր «Լու Չեններ» պատրաստելու համար: Լու Չենը, որի անունը բարգմանաբար նշանակում է առավոտյան ցող, Նագանոյի (Ճապոնիա) օլիմպիական խաղերում հազիվ 21 տարեկան կլինի:

Բաժինը վարում է
[illegible]

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Օրվա հետքերով

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՄԱՄՈՒԼ

ԱՊՀ եւ բալթյան երկրների զինված ուժերը

ԽՍՀՄ-ի պաշտպանունակության մեջ նախկին խորհրդային հանրապետությունների ներդրած ավանդը միանշանակ չի եղել, և ԽՍՀՄ ռազմական ենթակառուցվածքը համաչափորեն չի բաշխվել: ԽՍՀՄ-ի տրոհումից հետո նորանկախ պետությունները նախկին զորամիավորումներից տարբեր բաժիններ ստացան: Առավել ծանրակշիռ վիճակում հայտնվեցին այսպես կոչված սլավոնական հանրապետությունները. այստեղ կենտրոնացած էր նախկին խորհրդային բանակի զինվորական ծառայողների և նախկին ԽՍՀՄ զինուժի մոտ 95 տոկոսը: Այսպիսով, հետխորհրդային տարածքում այսօր վերջնականապես կազմավորված են և որոշակի մարտունակություն ունեն Ռուսաստանի, Ուկրաինայի և Բելոռուսիայի բանակները:

Ռազմական շինարարությունը բավական դինամիկ կերպով է զարգանում Հայաստանում և Ուզբեկստանում: Գտնվելով անընդհատ աշխարհաքաղաքական դիմակայությունների(?) մեջ և Ադրբեջանի հետ հակամարտության մեջ, Հայաստանն ստիպված է իր ազգային պաշտպանության վրա ծախսել զգալի միջոցներ: Խորհրդային բանակի կադրային զինվորականների մեջ հայերը սլավոններից և բալթներից հետո զգալի մաս էին կազմում, ուստի Հայաստանը իր բանակն ստեղծելիս կադրային նվազ դժվարություններ ունեցավ, քան, ասենք, Ադրբեջանը, Տաջիկստանը կամ Թուրքմենստանը: Հայաստանի զինվորական ծառայողների պատրաստմանը նշանակալից(?) մասնակցում է Ռուսաստանը, որը կարևոր դեր է խաղում նաև հայ-թուրքական սահմանի պաշտպանության մեջ:

Իր զինված ուժերը եռանդագին ամրապնդում է Ուզբեկստանը: Այդ պետության տարածքում և դրա մոտակայքում կան ամբողջ շրջաններ ու մարզեր, որտեղ անընդհատ պայմանների(?) դերում հնարավոր են ազգամիջյան հակամարտություններ և նույնիսկ պատերազմներ: Վերջին 20 տարում բնակչության թիվը կրկնապատկված հանրապետությունը տառապում է աշխատանքային ռեսուրսների ավելցուկից, որը նույնպես ներքաղաքական(?) հակասությունների ու հակամարտությունների հնարավոր աղբյուր է: Այս ամենը նկատի ունենալով, Ուզբեկստանը կարճ ժամանակահատվածում կարողացավ իր տարածքում լիովին փոխել ռազմական ենթակառույցը: Ներկայումս գրեթե յուրաքանչյուր մարզում տեղաբաշխված է համազորային կամ դեսանտագրոհային բրիգադ: Զգալիորեն աճել է ներքին զորքերի թվաքանակը: Իրավապահ մարմինների և զինված ուժերի ներկայացուցիչների աշխատավարձը զգալիորեն բարձր է բնակչության մյուս խավերի համեմատությամբ: Հանրապետության բանակի սպայակազմի միջին օղակն ամրապնդվում է հիմնականում սլավոնների հաշվին: Ուզբեկստանը չի ձգտում Ռուսաստանի հետ ռազմաքաղաքական սերտ փոխգործակցության, ինչպես դա անում են միջինասիական մյուս հանրապետությունները:

Անվտանգության սկզբունքը Մոլդովիային, Վրաստանին և Ադրբեջանին ստիպում է ամրապնդել իրենց զինված ուժերը: Բայց այստեղ լուրջ արգելակ են տնտեսական ծանր վիճակը և զինվորական ծառայողների սուր պակասը: Բացի դրանից, Մոլդովիան և Ադրբեջանը քաղաքական ուժեղ դաշնակիցներ ունեն, իսկ Ռուսաստանն ուժեղ: Ուստի Ռուսաստանն առայժմ շահագրգռված չէ այն բանով, որ այդ հանրապետությունների զինված ուժերը բավականաչափ մարտունակ լինեն:

ԱՊՀ երկրների վերջին խումբը կազմում են այն հանրապետությունները, որտեղ զինված ուժերի կառուցումը կապված է ամենամեծ դժվարությունների հետ և շատ բանով պայմանավորված է Ռուսաստանի օժանդակությամբ: Դրանք են Տաջիկստանը, Թուրքմենիան, Կիրգիզիան և Ղազախստանը: Երբ Տաջիկստանում զինված ուժերի խնդիրները կապված են, առաջին հերթին, ֆինանսների ու զինվորական կադրերի սուր պակասի հետ, ապա Կիրգիզիայում և Ղազախստանում չեն շտապում սեփական բանակներն ամրապնդել իբր արտաքին ու ներքին սպառնալիքների բացակայության պատճառով և հույս ունեն, թե սպառնալիքի ծագման դեպքում կօգնի Ռուսաստանը: Ի դեպ, վերջինս այդպես էլ վարվում է՝ ամրապնդելով Չինաստանի հետ այդ պետությունների սահմանները: Թուրքմենիան, որը նախկին ԽՍՀՄ-ի տրոհումը(?) միջինասիական հանրապետություններում ուներ ամենաբարձր ռազմական ներուժը, այսօր ամենից քիչ պատրաստված զինված ուժեր ունի: Թուրքմենիայի ղեկավարությունը վստահ է, ինչպես իսլամական երկրների, այնպես էլ Ռուսաստանի հետ իր դաշնակցային հարաբերություններին: Պակիստանում և Թուրքիայում սովորում են 100-ից ավելի թուրքմեն կուրսանտներ: Իսկ առայժմ թուրքմենական բանակի հիմքը կազմում են պայմանագրային զինծառայողները:

Մերձբալթյան պետությունները, որոնք ԽՍՀՄ-ից անջատվելիս առաջին հերթին հետամտում էին քաղաքական նպատակներ, նախկին Միությունից չէին պահանջում ռազմական «կարկանդակի» իրենց բաժինը: Նրանք իրենց զինված ուժերի կազմավորումն խարսխում են հենվելով ՆԱՏՕ-ի երկրների օգնության վրա: Սակայն մինչեւ օրս մերձբալթյան պետությունների բանակների հիմքը կազմում են նախկին խորհրդային սպաները:

«ՆԵԶԱՎԻՍԻՄԱՅԱ ԳԱԶԵՏԱ»

GID

CECEMA

CENTRE DE MANAGEMENT D'ARMENIE

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԱՌԵՎՏՐԱԱՐԴՅՈՒՆԱԲԵՐԱԿԱՆ ՊԱԼԱՏԸ ԵՎ ՖՐԱՆՍԻԱԿԱՆ ԺԻԴ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆԸ

համատեղ ստեղծել են Հայաստանի մենեջմենթի կենտրոն ՍԵՄԱ, որը գործում է 1991 թ.: Կենտրոնի նպատակն է հրավիրել բարձրորակ մասնագետներ շուկայական տնտեսության տարբեր ոլորտներում աշխատելու համար:

Ուսումնառությունը բաղկացած կլինի հետեւյալ փուլերից, որոնք մեկ առ մեկ ցանկ շարք ստացությամբ:

- Բանկ և ձեռնարկություններ
- Վաճառք և բաշխում
- Մարքեթինգ
- Մենեջմենթ և մարդկային ռեսուրսներ
- Միջազգային առևտուր, ներմուծում և արտահանում, ֆինանսական գործառնություններ
- Բիզնես պլան

Ունկնդիրները կարող են հաճախել փուլերից ցանկացածը բաց ընտրությամբ, ինչպես նաև բոլոր փուլերը հաջորդաբար: Դասընթացներն անցկացվում են Ֆրանսիայի փորձառու մասնագետների մասնակցությամբ: Դասընթացն ավարտողներին կտրվի համապատասխան վկայական: ՍԵՄԱ կենտրոնը ...

ՍԵՄԱ-ն կօգնի Ձեզ ... Ֆրանսիայի տարբեր ձեռնարկությունների հետ:

Մանրամասն տեղեկությունների համար զանգահարել 56.51.94:

ՀԱՍՑԵ՝ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ 39

ՀՀ ԱՌԵՎՏՐԱԱՐԴՅՈՒՆԱԲԵՐԱԿԱՆ ՊԱԼԱՏ

AMERICAN UNIVERSITY OF ARMENIA

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ

ՃԱՐՏԱՐԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ, ԳՈՐԾԱՐԱՐ ՂԵԿԱՎԱՐՄԱՆ, ՔԱՂԱՔԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՄԱԳԻՍՏՐՈՍԻ ԿՈՉՈՒՄՆԵՐ

Հայաստանի ամերիկյան համալսարանը սկսում է 1996-1997 ուսումնական տարվա դիմորդների փաստաթղթերի ընդունումը: Ընդունելությունը կազմակերպվում է արդյունաբերական ճարտարագիտության, սեյսմիկ ճարտարագիտության, գործարար ղեկավարման և քաղաքագիտության մասնագիտությունների գծով:

Դիմորդները պետք է ունենան համապատասխան բնագավառի բարձրագույն կրթություն. տնտեսագիտություն, ճարտարագիտություն MBA աստիճանի համար, ֆիզիկամաթեմատիկական գիտություններ կամ մեխանիկա՝ սեյսմիկ ճարտարագիտության M. Eng. աստիճանի համար, ճարտարագիտություն, մաթեմատիկա, մեխանիկա՝ արդյունաբերական ճարտարագիտության M. Eng. աստիճանի համար, պատմություն, իրավագիտություն, լեզուների կամ ... գիտություններ ... քաղաքագիտության MA աստիճանի համար:

Անգլերեն լեզվի լավ իմացությունը պարտադիր է:

Դիմորդները պետք է ներկայացնեն՝

1. Դիպլոմի և ներդիրի բնագիր օրինակներ՝ իրենց պատճեններով:
2. Երեք բնութագիր նամակ:
3. Տեղում լրացնեն դիմում և ֆինանսական հնարավորությունների մասին տեղեկանք:

Փաստաթղթերի ընդունման համար կանխավճարի ձևով կազմում է ԱՄՆ 10 դոլարին համարժեք գումար, որը պետք է մուծել փաստաթղթերը հանձնելիս: Փաստաթղթերի ընդունման վերջին ժամկետը 1996 թ. ապրիլի 26-ն է:

Բոլոր դիմորդները 1996 թ. մայիսի 3-ին կհանձնեն անգլերեն լեզվի իմացության աստիճանը գնահատող քննություն (բացառությամբ այն դիմորդների, որոնք վերջերս ստացել են TOEFL քննության 550 և ավելի միավորներ): Միաժամանակ սկսված այն դիմորդները, որոնք չեն բավարարի անգլերեն լեզվի իմացության պահանջված մակարդակը, կմասնակցեն 1996 թ. մայիսին ՀԱՀ-ում սկսվող անգլերեն լեզվի նախապատրաստական դասընթացին: Անգլերեն լեզվի նախապատրաստական դասընթացի ուսման վարձը կազմում է ԱՄՆ 180 դոլարին համարժեք գումար:

Հիմնական ծրագրում վերջնական ընդունելությունը կկատարվի դիպլոմի ներդիրի միջին գնահատականի, նախապատրաստական փուլում դիմորդների ցուցաբերած առաջադիմության և այլ ծրագրի համար անհրաժեշտ բնագավառի քննական արդյունքների հիման վրա (GMAT կամ GRE): Ուսման տևողությունը հիմնական ծրագրի համար երկու տարի է: Հիմնական ծրագիր ընդունված բոլոր ուսանողները պետք է կրթության և գիտության նախարարության հետ ստորագրեն ավարտելուց հետո երեք տարի Հայաստանում մնալու և աշխատելու մասին պայմանագիր:

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար կարող եք դիմել ՀԱՀ-ի Ընդունելության գրասենյակ. Հասցե՝ Մարշալ Բաղրամյան 40, առաջին հարկ, 19 սենյակ: Հեռախոս՝ 27-40-85:

ՀԱՀ-ը ռասայական, կրոնական, սեռային կամ ազգային խտրականություն չի դավանում

ԱՅԱՔՍ

Փիրման արդեն 1-ից կազմակերպում է տուրիստական ուղեւորություն

Ե Գ Ի Պ Տ Ո Ս

Հանգիստ, առողջություն, շահավետ առեւտուր

ԿԱԻՐԻ - 3 գիշեր, ԱԼԵՔՍԱՆԴՐԻԱ - 4 գիշեր 650 ԱՄՆ դոլարի համարժեքով

ՊՈՐՏ ՍԱԻԴ - 3 գիշեր, ԱԼԵՔՍԱՆԴՐԻԱ - 4 գիշեր 665 ԱՄՆ դոլարի համարժեքով

Աշխատանքային երկրորդ կեսից կազմակերպում է կանոնավոր չվերթ ԵԳԻՊՏՈՍ

ՊՈՒՇԿԻՆԻ 43Ա 531573 524564

ՊԱՀԱՆՋՎՈՒՄ ԵՆ

որակյալ կոշկակարներ եւ երեսամաս կարողներ:

Հեռախոսներ՝

53-32-35, 22-83-92

«ՓԱՐՈՍ» ՀԱՄԱԿԱՐԳՈՒՄ ՓԱԽՍՏԱԿԱՆՆԵՐԻ ԳՐԱՆՑՈՒՄԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿՎՈՒՄ Է

ՄԱԿ-ի փախստականների գծով գերագույն հանձնակատարի ներկայացուցչության գրասենյակը Հայաստանում առայսօր մարդասիրական օգնություն էր բաշխում որոշակի կարգի փախստականների խմբերի՝ նախկին Փախստականների հարցերի պետական կազմած ցուցակների հիման վրա:

Այժմ ստեղծված «Փարոսը», որը նոր համակարգ է, ի հայտ կբերի իսկական կարիքավորներին: Մարդասիրական օգնությամբ զբաղվող բոլոր կազմակերպությունները, ինչպես նաև գերագույն հանձնակատարի ներկայացուցչությունը կօգտագործեն կարիքավոր խմբերի, այդ թվում փախստականների վերաբերյալ «Փարոսից» ստացված տեղեկատվությունը: Դուք կկարողանաք օգնություն ստանալ, եթե միայն գրանցվեք «Փարոս» համակարգում: Գրանցումը շարունակվում է բոլոր քաղաքային, շրջանային և գյուղական սոցապահովության բաժիններում, որտեղ փորձառու մասնագետները կօգնեն Ձեզ լրացնելու ընտանիքի սոցիալական անձնագիրը:

Փախստականների գծով գերագույն հանձնակատարի ներկայացուցչությունը կոչ է անում բոլոր փախստականներին դիմել «Փարոսին» և գրանցվել: Գրանցման համար ներկայացնել հետեւյալ փաստաթղթերը

Փախստականի վկայականը, անձնագիրը, երեխաների ծննդյան վկայականները, բնակելի գրքույկը (առկայության դեպքում), հաշմանդամի վկայականը (առկայության դեպքում), որը երեխաների համար ծնողների մահվան վկայականները, միայնակ մոր վկայականը (առկայության դեպքում), ամուսնալուծված կանանց ալիմենտների վկայականը (առկայության դեպքում), աշխատանքի վայրից պաշտոնական տեղեկանք, գրանցման վայրի փոփոխման վերաբերյալ տեղական իշխանություններից տրված տեղեկանքը:

ՄԱԿ-Ի ՓԱԽՍՏԱԿԱՆՆԵՐԻ ԳԾՈՎ ԳԵՐԱԳՈՒՅՆ ՀԱՆՁՆԱԿԱՏԱՐ: ՀԵՌ՝ 53-09-45, 59-76-43:

Անվճար տեղեկություններ Հայաստանում գործող ձեռնարկությունների առաջարկի եւ պահանջարկի մասին հեռախոսով: Զանգահարել 589167, 581351 «Սփյուռ»:

«Պարբերական» հրատարակչության տպարան, Երեւան-23, Արշակունյաց 2. Գրանցման թիվ 65. Պատվեր 69149. Տպաքանակ 3000. Ստորագրված է տպագրության 28. 03. 1996. Գինը՝ 75 դրամ

digitised by A.R.A.R.@